

Het Hoger beroepsonderwijs van het volwassenenonderwijs

in Vlaams-Brabant en Brussel

2008-2009

Deel 2: Opleidingsfiches

Volwassenenonderwijs: een zee van mogelijkheden

www.zeevanmogelijkheden.be

www.groenerand.be

www.brucovo.be

www.consortiuml4.be

*Met dank aan Marc Vanderlocht
PVOC - Vrije CLB's Vlaams-Brabant & Brussel
www.digiclb.be*

Deze brochure vormt het tweede deel van de brochure over het hoger beroepsonderwijs van het volwassenenonderwijs in Vlaams-Brabant en Brussel. Voor algemene informatie verwijzen we je naar deel 1.

Deel 2 van de brochure bevat fiches met beknopte informatie over opleidingen binnen het Hoger beroepsonderwijs (HBO) die worden ingericht door de Centra voor volwassenenonderwijs (CVO) in Vlaams-Brabant en Brussel.

Per HBO-opleiding die in Vlaams-Brabant en Brussel aangeboden wordt, vindt u een fiche terug in deze brochure waarbij de volgende rubrieken telkens aan bod komen.

- Waar?

We geven een overzicht van de CVO's in Vlaams-Brabant en Brussel die de opleiding aanbieden.

- Situering en klemtonen

We situeren de opleiding, vermelden klemtonen in het programma en mogelijke beroepsuitwegen.

- Programma

Bij modulaire opleidingen vermelden we het structuurschema waarin de modules en eenheden (vakken) zijn weergegeven. In sommige opleidingen kunnen cursisten kiezen voor een bepaalde optie. In dit geval geven we ook de verschillende optiemogelijkheden weer.

Bij lineaire opleidingen geven we het lesprogramma voor de verschillende leerjaren.

- Andere relevante informatie.

De meeste lessen worden gegeven op weekavonden en/of op zaterdag. Wanneer de lessen overdag op weekdays of enkel tijdens het weekend gegeven worden, vermelden we dit.

We vermelden aanvullingstrajecten om een verwante bachelor te behalen en verwijzen naar relevante VDAB-beroepenfilms.

In onderstaande tabel is een overzicht van de fiches weergegeven. Ze zijn geordend per studiegebied.

<i>Studiegebied</i>	<i>Opleidingen</i>	<i>p.</i>
Biotechniek	Biotechnologie	3
	Cosmetische wetenschappen	5
Gezondheidszorg	Kaderopleiding nursing	6
Handelwetenschappen en bedrijfskunde	Bedrijfsorganisatie	7
	Boekhouden	8
	Fiscale wetenschappen	10
	Gids-Reisleider	12
	Hotel- en cateringmanagement	14
	Informatica	15
	Logistiek, transport en mobiliteit	17
	Marketing	19
	Meertalig secretariaat	21
	Niet-commercieel management	22
	Ondernemingscommunicatie	24
	Openbare besturen	25
	Rechtspraak	26
Verzekeringen	27	
Industriële wetenschappen en technologie	Bedrijfsautomatisatie	28
	Elektriciteit	30
	Elektronica	31
	Telecommunicatietechnieken	33
Onderwijs	Opleiding voor opleiders van volwassenen	34
	Specifieke lerarenopleiding	35
Sociaal-agogisch werk	Bibliotheekwezen en documentaire informatiekunde	37
	Maatschappelijk werk	39
	Orthopedagogie	41
	Personeelswerk	43
	Seniorenconsulentenvorming	45
	Sociaal-cultureel werk	47
	Sociale readaptatiewetenschappen	49
	Syndicaal werk	51

Meer uitgebreide informatie over de opleidingen is te vinden op de websites van de CVO's. Op www.digiclb.be/hbov hebben we de links gebundeld. Ook via de website van de consortia volwassenenonderwijs vindt u meer informatie www.zeevanmogelijkheden.be.

Biotechnologie

1. Waar?

- CVO ACE-Groep T, A. Vesaliusstraat 13, 3000 Leuven (016-30 10 30) www.groept.be

2. Situering en klemtonen

Biotechnologie heeft als doel om levende cellen of componenten ervan op een gecontroleerde manier te gebruiken voor nuttige doeleinden. In de industrie wordt biotechnologie gebruikt om micro-organismen en levende cellen te manipuleren om op grote schaal producten te synthetiseren of af te breken.

Naast een grondige en praktijkgerichte basisvorming in de chemie, biochemie en biologie ligt het accent op biotechnologische toepassingen in meerdere sectoren: voeding, milieuzorg, farmaceutische sector, gentechnologie en agro-industrie.

3. Programma

Structuurschema Biotechnologie (aantal lestijden)

module A Chemie: basis	module B Biochemie: basis	module C Biologie	module D Biotechnologie	module E Kwaliteitszorg en veiligheid
A1. Anorganische chemie (40)	B1. Biochemie (40)	C1. Celbiologie (80)	D1. Milieutechnologie (80)	E1. Kwaliteitszorg en veiligheid (40)
A2. Lab anorganische chemie (40)	B2. Analytische biochemie (40)	C2. Moleculaire biologie (80)	D2. Voedingstechnologie (80)	
A3. Organische chemie (40)	B3. Lab analytische biochemie (40)		D3. Farmacotechnologie (80)	
A4. Lab organische chemie (40)			D4. Gentechnologie (80)	
A5. Analytische chemie (40)			D5. Agrotechnologie (40)	
A6. Lab analytische chemie (40)			D6. Projectwerk (80)	
Deelcertificaat Chemie: basis	Deelcertificaat Biochemie: basis	Deelcertificaat Biologie	Deelcertificaat Biotechnologie	Deelcertificaat Kwaliteitszorg en veiligheid
Diploma van gegradueerde in Biotechnologie (1000)				

Op de website is een leerplan beschikbaar waarin de inhoud van de verschillende vakken wordt toegelicht.

4. Andere relevante informatie

De lessen worden georganiseerd op een weekavond of op zaterdagvoormiddag.

Meer informatie over Biotechnologie is te vinden op de website van het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (www.vib.be). Je vindt er onder meer brochures zoals 'Wat is biotechnologie?', 'Biotechnologie: gezondheid, Biotechnologie: landbouw en voeding'.

Op www.vdab.be/beroepen kan je een korte beroepensfilm bekijken over Technicus leefmilieu.

Cosmetische wetenschappen

1. Waar?

- CVO Elishout COOVI, Emile Grysonlaan 1, 1070 Anderlecht (02-526 77 40)
www.elishout.be

2. Situering en klemtonen

In deze opleiding leert men producten zoals lotions, crèmes, zonneproducten, shampoos, eau-de-toilette, deodorants ontwerpen en produceren. De nadruk ligt hierbij op natuurlijke en milieuvriendelijke producten. Er is ook aandacht voor de wettelijke verplichtingen waaraan producten en de productie moeten voldoen.

Voor wie is deze opleiding bedoeld?

Apothekers kunnen er terecht om hun bereidingen te perfectioneren. Verkopers van schoonheidsproducten kunnen na deze opleiding nog beter advies geven aan klanten. Fabrikanten van schoonheidsproducten kunnen hun aankoopbeleid en productietechnieken verbeteren en hun kennis over de specifieke wetgeving aanscherpen. Ook voor andere geïnteresseerden staat deze opleiding open.

3. Programma

Structuurschema Cosmetische wetenschappen (aantal lestijden)

module A Basiskennis chemie	module B Basiskennis cosmetologie	module C Recente ontwikkelingen
A1. Organische scheikunde (40)	B1. Analysetechnieken (40)	C1. Microbiologie (40)
A2. Analytische scheikunde (40)	B2. Biochemie en microbiologie (60)	C2. Wetgeving (80)
A3. Anorganische scheikunde (40)	B3. Algemene formulatietechnologie (40)	C3. Specifieke formulatietechnologie (40)
A4. Grondstof-chemie (40)	B4. Grondstoftechnologie (80)	C4. Labo fabricage cosmetiek (120)
A5. Labo controle cosmetiek (80)	B5. Industriële produktietechnieken (40)	
	B6. Labo analysetechnieken (60)	
	B7. Labo bereiding cosmetiek (120)	
Deelcertificaat Basiskennis chemie	Deelcertificaat Basiskennis cosmetologie	Deelcertificaat Recente ontwikkelingen
Diploma van gegradueerde in Cosmetische wetenschappen (960)		

1. Waar?

- CVO Lethas, Vergote Square 43, 1030 Brussel (02-737 97 85) www.nvkvv.be
www.lethas.be

2. Situering en klemtonen

De opleiding bereidt bachelors verpleegkunde en vroedkunde voor op een leidinggevende functie in een verpleegafdeling in algemene ziekenhuizen, instellingen voor geestelijke gezondheidszorg of een verblijfseenheid in een Woon- en zorgcentrum.

3. Programma

De tweejarige opleiding krijgt vorm vanuit de functiebeschrijving van hoofdverpleegkundige. Er zijn drie afdelingen: algemene verzorgingsinstellingen, instellingen geestelijke gezondheidszorg en geriatrie en ouderenzorg.

De volgende onderwerpen komen aan bod in de opleiding:

- Beleid en organisatie gezondheidszorg inclusief ouderenzorg:
Ziekenhuiswetgeving, Medische organisatie, Sociale zekerheid
- Leidinggeven en groepsvaardigheden:
Communicatie en leidinggeven, groeps- en sociale vaardigheden (inclusief trainingen met residentiële dagen), Omgaan met emotionele pijn
- Management klinische zorg:
Principes management, Verpleegkunde en kwaliteitszorg, Projectwerking, Gezondheidsvoorlichting- en opvoeding, Juridische aspecten, Automatisering, Begrippen statistiek en wetenschappelijk onderzoek
- Management verpleegafdeling:
Organisatie verpleegeenheid, People management, Veranderingsprocessen, Financieel beleid, Accomodatiezorg, Patiëntenbegeleiding
- Ethiek en gezondheidszorg (theorie en casuïstiek)
- Literatuur en discussie
- Begeleiding scriptie
- Studiebezoeken/stages in binnen- en buitenland

4. Andere relevante informatie

De opleiding duurt twee jaar. Per jaar worden negen bijeenkomsten van drie opeenvolgende dagen gepland en één cyclus van vier dagen voor examens.

Het inschrijvingsgeld en de kosten voor opleidingsmateriaal bedragen samen ongeveer 800€ per cursusjaar. Verder zijn er kosten voor de residentiële trainingsdagen (±250€) en moeten de cursisten zelf boeken en teksten (±100€) bekostigen.

Bedrijfsorganisatie

1. Waar?

- CVO VTI Aalst, Sint-Gabriëlstraat 152, 1770 Liedekerke (053-64 57 69) www.cvovti-aalst.be

2. Situering en klemtonen

In de opleiding komen verschillende aspecten van bedrijfsorganisatie en bedrijfsbeleid aan bod zoals marketing, operationeel beleid, financieel beleid en vooral ook personeelsbeleid. Door de veelzijdigheid van de opleiding kunnen afgestudeerden terecht als medewerker of manager in verschillende afdelingen van een bedrijf of organisatie.

3. Programma

Structuurschema Bedrijfsorganisatie (aantal lestijden)

module A Basiskennis	module B Marketingbeleid	module C Operationeel beleid
A1. Statistiek (80)	B1. Marktonderzoek (40)	C1. Operationeel beheer (80)
A2. Communicatie (60)	B2. Strategisch management (40)	C2. Kwaliteitszorg (60)
A3. Recht (40)	B3. Marketing (60)	C3. Veiligheid en economie (40)
A4. Economie (80)		C4. ICT-management (80)
Deelcertificaat Basiskennis	Deelcertificaat Marketingbeleid	Deelcertificaat Operationeel beleid

module D Personeelsbeleid	module E Financieel beleid	module F Projectwerk
D1. Organisatiesociologie (80)	E1. Boekhouden (60)	F1. Projectwerk (40)
D2. Arbeids- en organisatiepsychologie (80)	E2. Kostprijsberekening- en budgettering (40)	
D3. Sociale wetgeving (80)	E3. Financiële analyse (40)	
D4. HRM (40)		
D5. Personeelsvoorzieningen en -ontwikkeling (40)		
D6. Evaluatie- en beloningsbeleid (40)		
Deelcertificaat Personeelsbeleid	Deelcertificaat Marketingbeleid	Deelcertificaat Projectwerk

Diploma van gegradueerde in Bedrijfsorganisatie (1200)

Boekhouden

1. Waar?

- CVO Aalst-Opwijk, Kloosterstraat 81, 1725 Opwijk (053-70 89 45) www.leerwatjewil.be
- CVO ACE-Groep T, A. Vesaliusstraat 13, 3000 Leuven (016-30 10 30) www.groept.be
- CVO Brussel, Materiaalstraat 67, 1070 Anderlecht (02-528.09.50) www.cvobrusssel.be
- CVO De Oranjerie, Boudewijnvest 3, 3290 Diest (013-35 09 90) www.deoranjerie.be
- CVO GLTT Campus Sint-Genesius-Rode, Schoolstraat 2, 1640 Sint-Genesius-Rode (02-358 28 97) www.gltt.be
- CVO Lethas, Vrijheidslaan 17, 1091 Koekelberg (02-412 51 00) www.lethas.be
- CVO Leuven-Landen, Redingenstraat 90, 3000 Leuven (016-31 99 20) www.cvoleuven.be
- CVO Mechelen-Vilvoorde-Zaventem, Vaartstraat 1 bus 2, 1800 Vilvoorde (02-257 03 99) www.cvo-meviza.be
- CVO VTI Aalst, Sint-Gabriëlstraat 152, 1770 Liedekerke (053-64 57 69) www.cvovti-aalst.be

2. Situering en klemtonen

De opleiding bereidt voor op de functie van boekhouder in KMO's, grote ondernemingen, accountants-, boekhoud- of revisorenkantoren, financiële instellingen, verzekeringen, sociale organismen of bij de overheid. Je kan evolueren van hulpboekhouder tot hoofdboekhouder.

In de modulaire opleiding staan naast basistechnieken boekhouden ook specifieke modules over vennootschappen en personenbelasting op het programma. Ook andere aspecten zoals boekhoudcontrole, kostprijsberekening en kostenbeleid komen aan bod.

Na de opleiding kan je de stage volgen bij het Belgisch Instituut van Boekhouders en Fiscalisten (www.bibf.be) om erkend te worden als zelfstandig boekhouder. Je kan ook deelnemen aan het toelatingsexamen bij het Instituut der Accountants en Belastingconsulenten om de stage voor Accountant te volgen (www.iec-iab.be/ned).

3. Programma

De opleiding Boekhouden wordt in negen CVO's in Vlaams-Brabant en Brussel ingericht. In de meeste CVO's is de opleiding modulair georganiseerd en gebruikt men onderstaand structuurschema.

Structuurschema Boekhouden (aantal lestijden)

module A Basistechnieken	module B Vennootschappen	module C Wetgeving en personenbelasting	module D Financiën
A1. Basis dubbel boekhouden (120)	B1. Vennootschapsrecht (60)	C1. Sociale wetgeving (80)	D1. Bank- en beurswezen (80)
A2. Aanvullend dubbel boekhouden (120)	B2. Vennootschapsboekhouden (80)	C2. Personenbelasting (80)	D2. Financiële algebra (60)
A3. Computerboekhouden (60)	B3. Vennootschapsbelasting (80)	C3. Burgerlijk- handels- en economisch recht (80)	
A4. BTW (80)			
Deelcertificaat	Deelcertificaat	Deelcertificaat	Deelcertificaat

Basistechnieken	Vennootschappen	Wetgeving en personenbelasting	Financiën
-----------------	-----------------	--------------------------------	-----------

module E Controle	module F Management en organisatie	module G Projectwerk	
E1. Financiële analyse (80)	F1. Kostenbeleid en budget (60)	G1. Projectwerk (40)	
E2. Audit (60)	F2. Organisatie en communicatie (60)		
E3. Kostprijsberekening (120)			
E4. Consolidatie (40)			
Deelcertificaat Controle	Deelcertificaat Management en organisatie	Deelcertificaat Projectwerk	

Diploma van gegradueerde in Boekhouden (1440)

In CVO ACE-Groep T Leuven wordt de opleiding lineair georganiseerd. Het programma van de driejarige opleiding is hieronder weergegeven.

Programma Boekhouden in CVO ACE Groep T Leuven (aantal lessen per week)

1ste jaar	2de jaar	3de jaar
<i>1ste semester</i>	<i>1ste semester</i>	<i>1ste semester</i>
Burgerlijk en sociaal recht (2)	Vennootschapsboekhouden (3)	Personenbelasting (2)
Handelsrecht (2)	Audit en beleidscontrole (1)	Vennootschapsbelasting (2)
Boekhouden en BTW (2)	Analytisch boekhouden (4)	Practicum beheerssoftware (2)
Practicum boekhouden (3)	Budgettering (1)	Ondernemingsproject (2)
<i>2de semester</i>	<i>2de semester</i>	<i>2de semester</i>
Betalingsverkeer (2)	Practicum computerboekhouden (3)	Fiscaal ondernemingsbeleid (2)
Kredietverlening (2)	ERP-systemen (1)	Consolidatie, fusies, splitsingen en overnames (2)
Boekhouden en BTW (2)	Analyse van de jaarrekening (3)	Practicum beheerssoftware (2)
Practicum boekhouden (3)	Investeringsanalyse en -financiering (2)	Ondernemingsproject (2)

4. Andere relevante informatie

In CVO Aalst-Opwijk worden de lessen gegeven op vrijdagavond en zaterdag (hele dag).

In CVO Meviza (Vilvoorde), CVO Leuven-Landen en CVO De Oranjerie Diest kan men de opleiding volgen via gecombineerd onderwijs. Cursisten verwerken een deel van de leerstof zelfstandig via afstandsonderwijs.

In KH Mechelen (www.khm.be) kunnen gegradueerde boekhouders in een avondopleiding van 60 studiepunten een bachelor Bedrijfsmanagement met afstudeerrichting Accountancy-fiscaliteit behalen.

Op www.vdab.be/beroepen kan je een korte beroepentfilm bekijken over boekhouder.

1. Waar?

- CVO ACE-Groep T, A. Vesaliusstraat 13, 3000 Leuven (016-30 10 30) www.groept.be
- CVO Hogere leergangen voor fiscale wetenschappen, Stormstraat 2, 1000 Brussel (02-210 13 40) www.fhs.be
- CVO VTI Aalst, Sint-Gabriëlstraat 152, 1770 Liedekerke (053-64 57 69) www.cvovti-aalst.be

2. Situering en klemtonen

De fiscale wetgeving is een complexe materie en verandert snel. Bedrijven, instellingen en burgers hebben steeds meer nood aan deskundig fiscaal advies. Fiscaliteit staat op het programma in meerdere economische en juridische opleidingen. Fiscale wetenschappen is echter een gespecialiseerde opleiding die cursisten opleidt tot experts inzake fiscaliteit.

Afgestudeerden kunnen terecht in boekhoud- en fiscale kantoren, KMO's, grote ondernemingen, banken, verzekeringen, openbare besturen.

Na de opleiding kan je de stage volgen bij het Belgisch Instituut van Boekhouders en Fiscalisten (www.bibf.be) om erkend te worden als zelfstandig boekhouder-fiscalist. Je kan ook deelnemen aan het toelatingsexamen bij het Instituut der Accountants en Belastingconsulenten (www.iec-iab.be/ned) om de stage voor Accountant of Belastingconsulent te volgen.

3. Programma

In CVO ACE Groep T Leuven gaat het om een driejarige lineaire opleiding. Je volgt 8 of 9 lestijden per week gespreid over twee weekavonden of één weekavond en zaterdagvoormiddag.

Programma Fiscale wetenschappen in CVO ACE Groep T Leuven (aantal lesuren per week)

1ste jaar	2de jaar	3de jaar
<i>1ste semester</i>	<i>1ste semester</i>	<i>1ste semester</i>
Inleiding tot het belastingsrecht (2)	Vennootschapsbelasting (2)	Internationale fiscaliteit (2)
Registratierechten (2)	Douane en Accijnzen (2)	Personenbelasting (2)
BTW (2)	BTW (2)	Fiscale planning (2)
Personenbelasting (3)	Met de inkomensbelasting gelijkgestelde belastingen (1)	Vennootschapsbelasting (2)
	Lokale belastingen (1)	
<i>2de semester</i>	<i>2de semester</i>	<i>2de semester</i>
Vennootschapsbelasting (2)	Fiscaal strafrecht (2)	Internationale fiscaliteit (2)
Successierechten (2)	Procedure inkomstenbelasting (2)	BTW (2)
BTW (2)	Personenbelasting (2)	Vennootschapsbelasting (2)
Personenbelasting (3)	Vennootschapsbelasting (2)	Ondernemingsproject (2)

In CVO Hogere leergangen voor fiscale wetenschappen Brussel gaat het om een tweejarige opleiding met 12 wekelijkse lestijden verdeeld over drie weekavonden.

Programma Fiscale wetenschappen in CVO Hogere leergangen voor fiscale wetenschappen, Brussel (aantal lesuren per jaar)

	1 ^{ste} jaar	2 ^{de} jaar
Algemene principes van Fiscaal recht	20	-
BTW (inclusief Douane en Accijnsrechten) en BTW-practicum	80	80
Deontologie (juridische en beroepsnormen)	-	20
Europees en internationaal fiscaal recht	-	80
Fiscale procedure	-	60
Personenbelasting en voorheffing (inclusief practicum)	140	100
Regionale en lokale belastingen	40	-
Registratierecht	-	40
Successierechten	40	-
Vennootschapsbelasting (inclusief practicum)	100	100
Vennootschapsrecht	60	-
Totaal	480	480

In CVO VTI Aalst (Liedekerke) is de opleiding modulair georganiseerd volgens onderstaand structuurschema.

Structuurschema Fiscale wetenschappen (aantal lestijden)

module A Basis	module B Directe fiscaliteit	module C Indirecte fiscaliteit	module D Toegepaste fiscaliteit	module E Projectwerk
A1. Dubbel boekhouden (120)	B1. Belasting-wetenschap (40)	C1. BTW 1 (80)	D1. Fiscale procedures (80)	E1. Projectwerk
A2. Aanvullend dubbel boekhouden (120)	B2. Personenbelasting 1 (80)	C2. BTW 2 (80)	D2. Internationale en regionale fiscaliteit (80)	
A3. Burgerlijk, handels- en economisch recht (80)	B3. Personenbelasting 2 (120)	C3. Registratie (80)	D3. Bijzondere fiscale problemen/topics (60)	
A4. Vennootschapsrecht (60)	B4. Vennootschapsbelasting 1 (80)	C4. Douane (40)		
	B5. Vennootschapsbelasting 2 (120)	C5. Successie (40)		
Deelcertificaat Basis	Deelcertificaat Directe fiscaliteit	Deelcertificaat Indirecte fiscaliteit	Deelcertificaat Toegepaste fiscaliteit	Deelcertificaat Projectwerk
Diploma van gegradueerde in Fiscale wetenschappen (1360)				

Gids-Reisleider

1. Waar?

- CVO De Oranjerie, Boudewijnvest 3, 3290 Diest (013-35 09 90) www.deoranjerie.be
- CVO Elishout COOVI, Emile Grysonlaan 1, 1070 Anderlecht (02-526 77 40) www.elishout.be

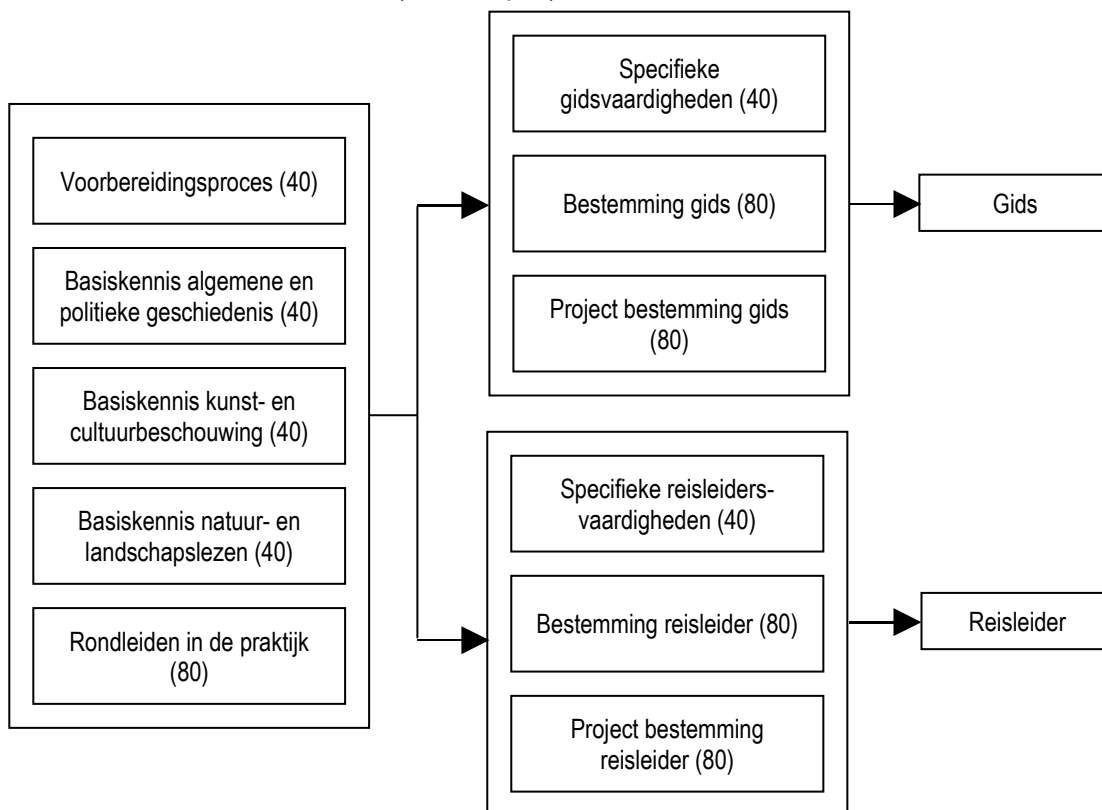
2. Situering en klemtonen

Gidsen en reisleiders vervullen een belangrijke rol in het toerisme. Ze begeleiden toeristen bij hun bezoek aan andere landen, steden, musea, monumenten of natuurlijke omgevingen. Afgestudeerden kunnen aan de slag bij gidsenorganisaties, stedelijke diensten voor toerisme of reisorganisaties.

3. Programma

De opleiding bestaat uit een algemeen luik en een specifiek luik. Je start met de éénjarige basisopleiding Gids-reisleider van 240 lestijden. In het tweede jaar kan je kiezen voor Gids of Reisleider. Beide opleidingen omvatten 200 lestijden. Op het einde van de opleiding kan je de certificaten van Gids of Reisleider behalen.

Structuurschema Gids-Reisleider (aantal lestijden)

De concrete invulling van de gevorderde modules is verschillend per CVO. CVO De Oranjerie Diest spitst zich in de opleiding Gids vooral toe op de bestemming Hageland. In de opleiding

Reisleider kan men er kiezen voor de bestemmingen Europa, Latijns-Amerika en vanaf 2009 ook voor Afrika.

In CVO Elishout Brussel is de opleiding toegespitst op de regio Brussel en de groene rand (gids) en Vlaanderen (reisleider).

In andere CVO's buiten de provincie worden de bestemmingen Azië en Verre Westen aangeboden.

Hotel- en cateringmanagement

1. Waar?

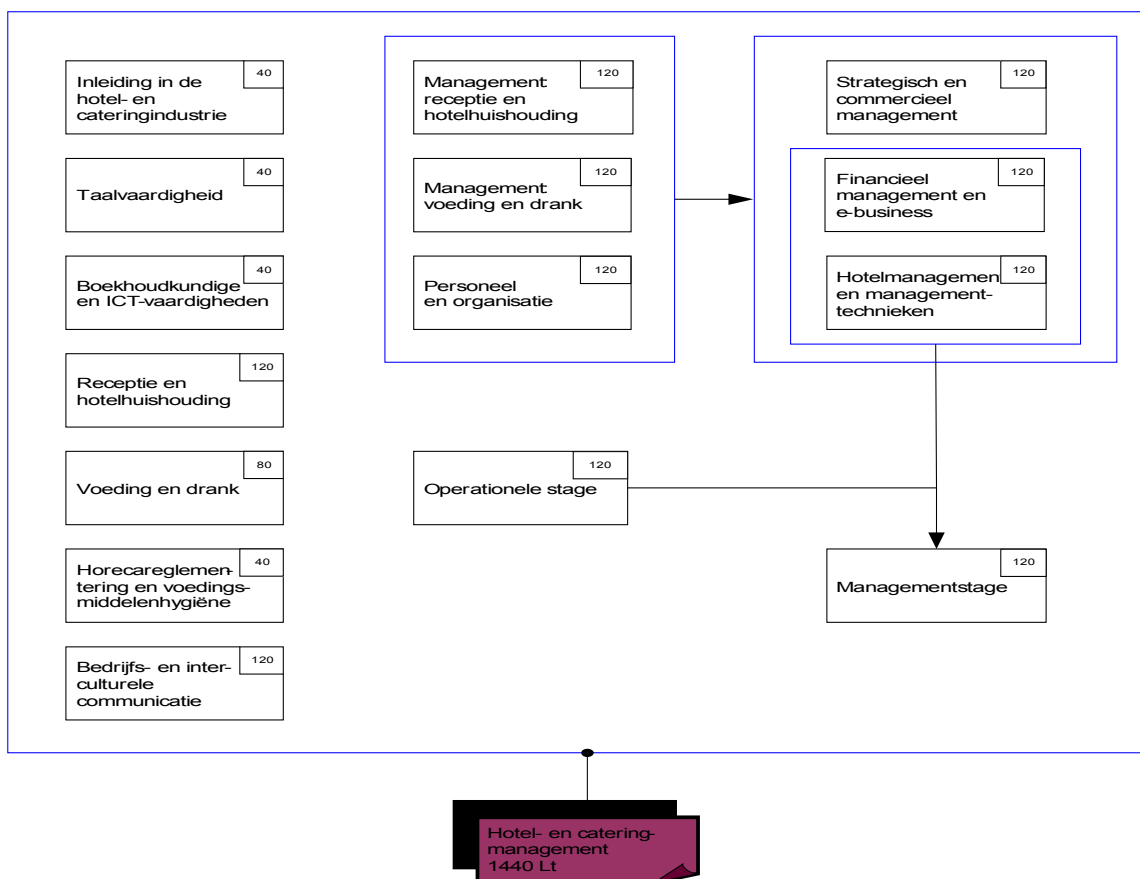
- CVO Elishout COOVI, Emile Grysonlaan 1, 1070 Anderlecht (02-526 77 40) www.elishout.be

2. Situering en klemtonen

De opleiding biedt medewerkers in de hotel- en cateringindustrie een goede basis om door te stromen binnen hun organisatie maar mikt ook op cursisten die (opnieuw) in de horeca willen stappen. Naast productkennis en verkoop staan vooral managementsvakken op het programma. De lessen worden aangevuld met een operationele en managementstage. Afgestudeerden kunnen terecht in hotels, restaurants- en cateringbedrijven, evenementenhallen, recreatieparken, sportcentra.

3. Programma

Structuurschema Hotel- en cateringmanagement (bron: www.vlor.be)

Informatica

1. Waar?

- CVO ACE-Groep T, A. Vesaliusstraat 13, 3000 Leuven (016-30 10 30) www.groept.be
- CVO Brussel, Materiaalstraat 67, 1070 Anderlecht (02-528.09.50) www.cvobrusssel.be
- CVO De Oranjerie, Boudewijnvest 3, 3290 Diest (013-35 09 90) www.deoranjerie.be (optie netwerkbeheer)
CVO De Oranjerie, Schoolstraat 1, 3200 Aarschot (optie programmeren)
- CVO Lethas, Landsroemlaan 126, 1083 Ganshoren (02-420 10 26) www.lethas.be
De lessen worden gegeven in gebouwen van HUBrusssel, Vrijheidslaan 17, 1091 Koekelberg.
- CVO VTI Aalst, Sint-Gabriëlstraat 152, 1770 Liedekerke (053-64 57 69) www.cvovti-aalst.be

2. Situering en klemtonen

In de modulaire opleiding kan je kiezen voor de opties programmeren of netwerkbeheer.

Als analist-programmeur ben je in staat om een grondige analyse te maken van een programmeeropdracht, de juiste programmeertaal te kiezen en zelfstandig programma's te schrijven en op te volgen.

Als netwerkbeheerder ben je in staat om als zelfstandig netwerkbeheerder in een professionele omgeving te werken. Je kan autonoom netwerken opbouwen, configureren, optimaliseren en onderhouden.

3. Programma

In CVO Brussel, CVO Lethas Ganshoren en CVO De Oranjerie Diest-Aarschot wordt de opleiding modulair georganiseerd. Je kan er kiezen voor de opties programmeren of netwerkbeheer.

Structuurschema Informatica (Keuze tussen de opties Programmeren of Netwerkbeheer)

module A Basiskennis informatica		module B Optie Programmeren	module C Optie Netwerkbeheer
A1. Basiskennis	A8. Databanken	B1. Programmeren 3 (120)	C1. Beheer van databanken (60)
A2. Softwarepakketten (40)	A9. Datacommunicatie en netwerken (60)	B2. Analyse 60)	C2. Netwerkbeheer 2 (120)
A3. Communicatie- en organisatietechnieken (40)	A10. Netwerkbeheer 1	B3. Programmeren 4 (120)	C3. Datacommunicatie (120)
A4. Multimedia 1	A11. Besturingssystemen	B4. Programmeren 5 (120)	C4. Internettechnologie en systeem- en netwerkbeheer (120)
A5. Programmeren 1		B5. Projectwerk (80)	C5. Projectwerk netwerkbeheer (80)
A6. Programmeren 2			
A7. IT-organisatie			
Deelcertificaat Basiskennis informatica		Deelcertificaat Optie Programmeren	Deelcertificaat Optie Netwerkbeheer
Diploma van gegradueerde in Informatica (1160)			

In CVO ACE-Groep T Leuven wordt de opleiding lineair georganiseerd in drie leerjaren. Het programma is hieronder weergegeven. Alhoewel ook aspecten van netwerkbeheer aan bod komen, ligt de nadruk toch meer op programmeren.

Programma Informatica in CVO ACE Groep T Leuven (aantal lesuren per week)

1ste jaar	2de jaar	3de jaar
<i>1ste semester</i>	<i>1ste semester</i>	<i>1ste semester</i>
Programmeren met C# (2)	Programmeren met JAVA (2)	Softwareontwikkeling in JAVA (3)
Practicum C# (2)	Practicum JAVA (2)	Softwareontwikkeling in .NET (3)
Computersystemen (3)	Objectgerichte systeemanalyse (2)	Ondernemingsproject (2)
Practicum ICT-tools (2)	Practicum objectgerichte systeemanalyse (2)	
	ICT-management (2)	
<i>2de semester</i>	<i>2de semester</i>	<i>2de semester</i>
Programmeren met C# (2)	Business intelligence systemen (2)	Softwareontwikkeling in JAVA (4)
Practicum C# (2)	Ontwerpen met JAVA (2)	Trends in ICT (2)
Database systemen (2)	Netwerkbesturingssystemen (2)	Ondernemingsproject (2)
Practicum database systemen (3)	Practicum netwerkbesturingssystemen (2)	

Op de websites van de centra is meer informatie beschikbaar over de inhoud van de verschillende vakken of modules.

4. Andere relevante informatie

In CVO De Oranjerie Diest-Aarschot kan men de opleiding in gecombineerd onderwijs volgen. Cursisten verwerken een deel van de leerstof zelfstandig via afstandsonderwijs.

Op www.vdab.be/beroepen kan je een korte beroepentfilm bekijken over softwareontwikkelaar en netwerkbeheerder.

Logistiek, transport en mobiliteit

1. Waar?

- CVO ACE-Groep T, A. Vesaliusstraat 13, 3000 Leuven (016-30 10 30) www.groept.be

2. Situering en klemtonen

Logistiek is het geheel van activiteiten in een organisatie die samenhangen met de goederenstroombesturing. Logistiek management richt zich op het plannen en beheersen van de goederenstroom, vanaf inkoop en aanvoer van goederen tot en met aflevering van goederen aan de afnemers.

De opleiding omvat het gehele terrein van de logistiek: materials management en fysieke distributie. Er komen ook thema's aan bod waarvan de logistiek een deelaspect is: inkoopmanagement, magazijnmanagement, transportmanagement, productiemanagement, kwaliteitsmanagement. Er is niet alleen aandacht voor de goederenstroom maar ook voor de daarmee samenhangende informatiestroom. Aangezien logistiek een sterke binding heeft met het hele mobiliteitsvraagstuk, staat ook dit thema op het programma.

3. Programma

Structuurschema Logistiek, transport en mobiliteit (aantal lestijden)

module A Ondernemings- management	module B Logistiek management	module C Materials management	module D Distributie- management	module E Transport en mobiliteit	module F Ondernemings- project
A1. Algemeen management (40)	B1. Inleiding tot de logistiek (40)	C1. Inkoopmanagement (80)	D1. Distributiekkanalen (40)	E1. Transportmanagement (80)	F1. Ondernemingsproject (80)
A2. Markering management (40)	B2. Logistieke informatiesystemen (80)	C2. Voorraadbeheer (80)	D2. Fysieke distributie (40)	E2. Mobiliteitsmanagement (40)	
A3. Financieel management (40)	B3. Kwaliteitszorg (60)	C3. Productiemanagement (80)	D3. Reverse logistics (40)		
		C4. Magazijnmanagement (80)			
		C5. Materials handling (80)			
Deelcertificaat Ondernemingsmanagement	Deelcertificaat Logistiek management	Deelcertificaat Materials management	Deelcertificaat Distributiemangement	Deelcertificaat Transport en mobiliteit	Deelcertificaat Ondernemingsproject
Diploma van gegradueerde in Logistiek, transport en mobiliteit (1020)					

Op de website is een uitgebreid leerplan beschikbaar waarin de inhoud van de verschillende vakken wordt toegelicht.

4. Andere relevante informatie

De lessen worden gegeven op een weekavond of op zaterdagvoormiddag.

Op www.vdab.be/beroepen kan je een korte beroepenfilm bekijken over Expeditiebediende, Expeditie dispatcher, Logistiek verantwoordelijke en Magazijnbediende.

Marketing

1. Waar?

- CVO ACE-Groep T, A. Vesaliusstraat 13, 3000 Leuven (016-30 10 30), www.groept.be
- CVO Brussel, Materiaalstraat 67, 1070 Anderlecht (02-528.09.50), www.cvobrusssel.be

2. Situering en klemtonen

Reclamespotjes op radio of tv, affiches langs de straat en brievenbussen vol folders. Dat is marketing. Maar marketing is meer. Want wat gebeurt er allemaal vooraleer het spotje op TV komt, vooraleer de affiche op straat hangt en de folder in de brievenbus valt? Hoe hebben de sterke merken zich ontwikkeld? Wat leeft bij de klant? Bedrijven spenderen jaarlijks grote bedragen aan marketing.

Als marketeer begrijp je niet alleen wat klanten willen, maar weet je ook hoe je een product aan klanten kan verkopen.

In de opleiding Marketing leer je de marketingorganisatie van een bedrijf professioneel aan te pakken. De klemtoon ligt op de vorming van commercieel inzicht, organisatievermogen en klantgericht denken. Je leert ook marketingvraagstukken op een structurele manier analyseren en oplossen. Wat levert marktonderzoek ons concreet op? Hoe lanceren we dit nieuwe product en aan welke prijs gaan we het verkopen? Hoe introduceren we e-commerce?

3. Programma

In CVO ACE-Groep T Leuven gaat het om een driejarige lineaire opleiding. Het programma is hieronder weergegeven.

Programma Marketing in CVO ACE-Groep T Leuven (aantal lessen per week)

1ste jaar	2de jaar	3de jaar
<i>1ste semester</i>	<i>1ste semester</i>	<i>1ste semester</i>
Financieel management (2)	Distributiekkanalen (2)	Strategische marketingplanning (2)
Inleiding tot de marketing (2)	Reclame en promotie (2)	e-Marketing (4)
Ondernemingscommunicatie (2)	Projectmanagement en ICT-tools (2)	Ondernemingsproject (2)
Communicatievaardigheden (3)	Project marktonderzoek (2)	
<i>2de semester</i>	<i>2de semester</i>	<i>2de semester</i>
Marktonderzoek (2)	Logistiek (2)	Business-to-business marketing (2)
Product en prijs (2)	Verkoopsorganisatie (2)	Dienstenmarketing (2)
Verkopen (2)	Marketingproject (4)	e-Marketing (2)
Verkooptraining (3)		Ondernemingsproject (2)

Binnen de modulaire opleiding bestaan er drie opties: Marketingmanagement, Sales management en Media en reclame. CVO GO! Brussel biedt de optie Sales management aan.

In onderstaand structuurschema is naast het gemeenschappelijk programma ook de optiemodule Sales management weergegeven.

Structuurschema Marketing, optie Sales management (aantal lestijden)

module A Basis marketing		module B/C/D Optie D Sales management	module E Projectwerk
A1. Aankoop en distributie (60)	A8. Marketingtoepassingen (80)	D1. Verkooporganisatie (80)	E1. Projectwerk (80)
A2. Juridische aspecten van de marketing (80)	A9. Social-profit marketing (40)	D2. Internationale verkoop (80)	
A3. Bedrijfsbeheer (120)	A10. Business to business marketing (40)	D3. Verkooptechnieken (80)	
A4. Communicatievaardigheden (60)	A11. Internationale marketing (40)	D4. Commercieel taalgebruik (80)	
A5. Algemene marketing (160)	A12. Statistiek (80)		
A6. Marketingcommunicatie concepten (80)	A13. Technieken van marktonderzoek (120)		
A7. Marketingcommunicatie instrumenten (120)			
Deelcertificaat Basis marketing		Deelcertificaat Optie marketingmanagement	Deelcertificaat Projectwerk
Diploma van gegradueerde in Marketing (1480)			

4. Andere relevante informatie

Na het behalen van je graduaat Marketing kan je aan de KH Mechelen (www.khm.be) in avondonderwijs een aanvullingstraject van 60 studiepunten volgen dat leidt tot een bachelor 'Bedrijfsmanagement met afstudeerrichting Marketing'.

Op www.vdab.be/beroepen kan je een korte beroepenfilm bekijken over sales manager.

Meertalig secretariaat

1. Waar?

- CVO VTI Aalst, Sint-Gabriëlstraat 152, 1770 Liedekerke (053-64 57 69) www.cvovti-aalst.be

2. Situering en klemtonen

Meertalig secretariaat leidt cursisten op tot professionele secretariaatsmedewerkers die terecht kunnen in verschillende afdelingen van bedrijven, organisaties of overheidsinstellingen. Je takenpakket is divers: onthaal en telefoon, agendabeheer, vergaderingen voorbereiden en notuleren, zakenreizen of congressen organiseren, klanten ontvangen, documenten- en dossierbeheer, computerwerk, ...

Moderne talen (Nederlands, Frans, Engels en Duits of Spaans) ICT-vaardigheden en secretariaatsbeheer vormen de pijlers van de modulaire opleiding. Na het volgen van de basismodules kan je kiezen voor een optie Talen of een optie Informatica.

3. Programma

Structuurschema Meertalig secretariaat (aantal lestijden)

module A Talen	module B Secretariaatsbeheer	module C Informatieverwerking	module D optie Talen	module E Informatica
A1. Nederlands (120)	B1. Bedrijfsbeheer (80)	C1. Bedrijfseconomische informatieverwerking (40)	D1. Frans 3 (40)	E1. Rekenprogramma (40)
A2. Communicatievaardigheden (60)	B2. Inleiding tot het recht (40)	C2. Presentatiepakket, mail en taakbeheer (40)	D2. Engels 3 (40)	E2. Gegevensbeheer 2 (40)
A3. Frans 1 (120)	B3. Sociale wetgeving, beroeps-ethiek en personeelsbeleid (60)	C3. Tekstverwerking (80)	D3. 4 ^{de} taal 3 (Duits of Spaans) (40)	E3. Websiteontwikkeling (40)
A4. Frans 2 ((80)	B4. Organisatie (60)	C4. Rekenprogramma 1 (60)	D4. Projectwerk (80)	E4. Projectwerk (80)
A5. Engels 1 (120)		C5. Gegevensbeheer 1 (60)		
A6. Engels 2 (80)				
A7. 4 ^{de} taal 1 (Duits of Spaans) (120)				
A8. 4 ^{de} taal 2 (Duits of Spaans) (80)				
Deelcertificaat Talen	Deelcertificaat Secretariaatsbeheer	Deelcertificaat Informatieverwerking	Deelcertificaat optie Talen	Deelcertificaat optie Informatica
Diploma van gegradueerde in Meertalig secretariaat (1500)				

4. Andere relevante informatie

Op www.vdab.be/beroepen kan je een korte beroepensfilm bekijken over administratief medewerker, algemeen bediende, directieassistent, onthaalbediende.

Niet-commercieel management

1. Waar?

- CVO HIRL, lesplaats Boudewijnvest 3, 3290 Diest (016-20 35 25) www.hirl.be

2. Situering en klemtonen

De opleiding Niet-commercieel management leidt cursisten op tot deskundigen in het management van niet-commerciële bedrijfsactiviteiten en instellingen. Afgestudeerden kunnen:

- beleidsfuncties opnemen in niet-commerciële instellingen;
- niet-commerciële activiteiten binnen profitorganisaties organiseren of leiden (kwaliteitszorg, adviseren bij organisatieproblemen, begeleiden van personeel, planning en uitvoering van projecten ...);
- optreden als managementsconsultants.

Afgestudeerden in het Niet-commercieel management zijn actief in verschillende sectoren: bedrijfsadviesing, werving en selectie, interim-kantoren, logistiek, opleiding en training, integrale kwaliteitszorg, teambuilding, welzijn en cultuur, onderwijs en vorming, recreatie en sport, gezondheid en zorgverlening, openbaar ambt en openbare besturen, ...

3. Programma

De opleiding wordt lineair georganiseerd en omvat twee leerjaren. De lessentabel is hieronder weergegeven.

Programma van het 1ste en 2de jaar Niet-commercieel management (lestijden per jaar)

	1 ^{ste} jaar	2 ^{de} jaar
<i>Theoretische vorming</i>		
Sociale beleidsvorming	40	-
Economie	40	-
Bedrijfseconomie en organisatieagogiek	60	40
Operationeel onderzoek en presentatietechnieken	40	20
Deontologie	-	20
Organisatieleer	40	-
<i>Methodische vorming</i>		
Toegepaste sociale wetgeving	40	-
Personeelsbeheer	-	40
Financieel en materieel beheer	40	40
Niet-commercieel management	60	40
Toegepaste informatica	40	40
Fundraising	-	40
Marketing en public relations	40	40
Externe planning	40	-

Projectontwikkeling, veiligheid en hygiëne	-	80
Organisatieontwikkeling	-	40
Tijdsplanning en kwaliteitszorg	-	40
<i>Beroepspraktijk</i>		
Stages en gesuperviseerde praktijk	160	160
<i>Eindverhandeling</i>	-	X
<i>Totaal</i>	640	640

Ondernemingscommunicatie

1. Waar?

- CVO ACE-Groep T, A. Vesaliusstraat 13, 3000 Leuven (016-30 10 30) www.groept.be

2. Situering en klemtonen

Ondernemingscommunicatie richt zich zowel op de eigen medewerkers als op de externe “stakeholders” van een onderneming. Communicatie is een essentieel aspect van het hedendaagse ondernemen. Grote organisaties, maar ook kleine en middelgrote ondernemingen hebben nood aan medewerkers met een degelijke kennis van communicatie.

De opleiding Ondernemingscommunicatie wil cursisten leren hoe doordachte beslissingen te nemen bij de keuze van boodschap, medium en tekst. Ze maken kennis met de belangrijkste principes van ondernemingsmanagement, communicatiemanagement en de communicatiemedia en bekwamen zich in communicatievaardigheden. Er wordt ook aandacht besteed aan ondernemingscommunicatie over de grenzen heen. De opleiding omvat daarom modules zoals professional English, interculturele communicatie en e-mediavaardigheden.

3. Programma

Structuurschema Ondernemingscommunicatie (aantal lestijden)

module A Ondernemings- management	module B Communicatie- management	module C Communicatie- vaardigheden	module D Communicatiemedia	module E Projectwerk
A1. Algemeen management (40)	B1. Communicatie-analyse (40)	C1. Communicatie-vaardigheden (120)	D1. Communicatiemedia (80)	E1. Projectwerk (80)
A2. Marketing management (40)	B2. Communicatie-planning (40)	C2. Professional English (80)	D2. E-media-vaardigheden (120)	
A3. Financieel management (40)	B3. Interne communicatie (80)			
	B4. Marketing-communicatie (80)			
	B5. Corporate communicatie (80)			
	B6. Interculturele communicatie (40)			
Deelcertificaat Ondernemings-management	Deelcertificaat Communicatie-management	Deelcertificaat Communicatie-vaardigheden	Deelcertificaat Communicatiemedia	Deelcertificaat Projectwerk
Diploma van gegradueerde in Ondernemingscommunicatie (960)				

Op de website is een leerplan beschikbaar waarin de inhoud van de verschillende vakken wordt toegelicht.

4. Andere relevante informatie

De lessen worden gegeven op een weekavond of op zaterdagvoormiddag.

Op www.vdab.be/beroepen kan je een korte beroepentfilm bekijken over mediaplanner.

Openbare besturen

1. Waar?

- CVO De Nobel, Justus Lipsiusstraat 71, 3000 Leuven (016-20 18 19) www.cvodenobel.be
- CVO Elishout COOVI, Emile Grysonlaan 1, 1070 Anderlecht (02-526 77 40) www.elishout.be

2. Situering en klemtonen

De opleiding Openbare besturen is bedoeld voor mensen die willen werken of hun promotiekansen willen verhogen binnen overheidsdiensten zoals gemeenten, steden, OCMW's of provincies. In de opleiding ligt de nadruk op een praktische kennis van het recht, de werking van overheidsdiensten en moderne beheerstechnieken en management.

3. Programma

Structuurschema Openbare besturen (aantal lestijden)

module A Basisvaardigheden	module B Rechtspracticus	module C Lokale besturen	module D Administratie	module E Economie en management	module F Seminarie en projectwerk
A1. Communicatie- vaardigheden (80)	B1. Europees recht (40)	C1. Gemeente- en provincierecht (60)	D1. Overheidsop- drachten (40)	E1. Politieke en sociale economie (40)	F1. Seminarie en projectwerk (40)
A2. Inleiding tot het recht en methodo- logie (60)	B2. Grondwettelijk recht (60)	C2. OCMW-recht (60)	D2. Geschillen van bestuur (40)	E2. Openbare financiën en boekhouden (80)	
A3. Burgerlijk recht (40)	B3. Administratief recht (80)		D3. Demografie (60)	E3. Overheids- management (80)	
A4. Sociaal recht (40)	B4. Ruimtelijke ordenings- en milieurecht (40)		D4. Onderwijs en vorming (40)		
			D5. Cultuur-, jeugd- en sportbeleid (40)		
Deelcertificaat Basisvaardigheden openbare besturen	Deelcertificaat Rechtspracticus openbare besturen	Deelcertificaat Bestuurskundige lokale besuren	Deelcertificaat Administratie openbare besturen	Deelcertificaat Economie en management openbare besturen	Deelcertificaat Seminarie en projectwerk openbare besturen
Diploma van gegradueerde in Openbare besturen (1020)					

4. Andere relevante informatie

In CVO De Nobel Leuven worden de lessen gegeven op één namiddag en avond van dezelfde weekdag.

Rechtspraktijk

1. Waar?

- CVO Elishout COOVI, Emile Grysonlaan 1, 1070 Anderlecht (02-526 77 40) www.elishout.be
- CVO Leuven-Landen, Redingenstraat 90, 3000 Leuven (016-31 99 20) www.cvoleuven.be

2. Situering en klemtonen

Recht speelt een belangrijke rol in onze samenleving. Op verschillende niveaus (Europees, federaal en gewestelijk) worden vele wetten goedgekeurd. Er is een grote vraag naar medewerkers met een ruime praktische kennis van het recht. Met de opleiding Rechtspraktijk kan je zowel terecht in de privé- als in de openbare sector: advocatenkantoren, notariskantoren, kantoren van gerechtsdeurwaarders, griffies van rechtbanken, vastgoedkantoren, juridische afdelingen van banken, verzekeringen of andere bedrijven, ...

3. Programma

Structuurschema Rechtspraktijk (aantal lestijden)

module A Algemene vaardigheden	module B Rechtspracticus openbare besturen	module C Rechtspracticus burgerlijk recht en gerechtelijk privaatrecht	module D Rechtspracticus handels-, economisch vennootschaps- en verzekeringsrecht	module E Rechtspracticus sociaal en fiscaal recht	module F Rechtspracticus strafrecht en strafvordering	module G Seminarie- en projectwerk
A1. Bedrijfs- management (80)	B1. Europees recht (40)	C1. Gerechtelijk privaatrecht (80)	D1. Handels- en economisch recht (80)	E1. Sociaal recht (120)	F1. Strafrecht (40)	G1. Seminarie en projectwerk (80)
A2. Inleiding tot het recht en methodologie (60)	B2. Grondwettelijk recht (60)	C2. Personen- en familierecht en zakenrecht (60)	D2. Vennoot- schapsrecht (40)	E2. Fiscaal recht (120)	F2. Strafvordering (40)	
A3. Toegepaste informatica (60)	B3. Administratief recht (80)	C3. Huwelijksver- mogensrecht en erfrecht (60)	D3. Seminarie Handels-, economisch- en vennootschaps- recht (40)			
A4. Communicatie- vaardigheden (80)	B4. Ruimtelijke orderings- en milieurecht (40)	C4. Verbintenis- senrecht en belangrijkste contracten (40)	D4. Verzeke- ringsrecht (40)			
A5. Juridisch Frans (80)		C5. Seminarie burgerlijk recht				
Deelcertificaat Algemene vaardigheden	Deelcertificaat Rechtspracticus openbare besturen	Deelcertificaat Rechtspracticus burgerlijk recht en gerechtelijk privaatrecht	Deelcertificaat Rechtspracticus handels-, economisch vennootschaps- en verzekeringsrecht	Deelcertificaat Rechtspracticus sociaal en fiscaal recht	Deelcertificaat Rechtspracticus strafrecht en strafvordering	Deelcertificaat Seminarie- en projectwerk
Diploma van gegradueerde in Rechtspraktijk (1440)						

Verzekeringen

1. Waar?

- CVO Brussel, Materiaalstraat 67, 1070 Anderlecht (02-528 09 50), www.cvobrusssel.be

2. Situering en klemtonen

De opleiding bereidt cursisten voor op een job in de bank- en verzekeringssector. De opleiding is erkend door de Commissie voor het Bank, Financie- en Assurantiewezen. Deze erkenning is noodzakelijk om zich te kunnen registreren in het register van verzekeringstussenpersonen.

Naast een basismodule, communicatievakken en rechtsvakken wordt veel aandacht besteed aan specifieke verzekeringstechnieken zoals burgerlijke aansprakelijkheid, brand en diefstal, leven, arbeidsongevallen en autoverzekering.

3. Programma

Structuurschema Verzekeringen (aantal lestijden)

module A Basiskennis	module B Communicatie	module C Recht en techniek	module D Specifieke verzekeringstechnieken	module E Projectwerk
A1. Boekhouden (60)	B1. Communicatie (60)	C1. Burgerlijk, econ. en handelsrecht (80)	D1. Burgerlijke aansprakelijkheid (80)	E1. Projectwerk (80)
A2. Financiële algebra (60)	B2. Franse verzekeringsterminologie (40)	C2. Verzekeringsrecht en techniek (80)	D2. Brand en diefstal (80)	
A3. Organisatie en deontologie (40)	B3. Engelse verzekeringsterminologie (40)	C3. Fiscaliteit (40)	D3. Leven (80)	
A4. Informatica m.b.t. verzekeringen (60)	B4. Verkooptechnieken (40)	C4. Sociale wetgeving (40)	D4. Arbeidsongevallen (80)	
			D5. Auto (80)	
Deelcertificaat Basiskennis	Deelcertificaat Communicatie	Deelcertificaat Recht en techniek	Deelcertificaat Specifieke verzekeringstechnieken	Deelcertificaat Projectwerk
Diploma van gegradueerde in Verzekeringen (1120)				

4. Andere relevante informatie

Het modeltraject in CVO Brussel wordt gespreid over 5 semesters.

1. Waar?

- CVO ACE-Groep T, A. Vesaliuststraat 13, 3000 Leuven (016-30 10 30) www.groept.be

2. Situering en klemtonen

Industriële robots, CNC-machines, PLC-sturingen en CAD zijn al lang geen onbekende begrippen meer binnen het productieproces. Een belangrijke uitdaging van ondernemingen bestaat erin een efficiënt productieproces op te zetten met behulp van moderne technologieën op gebied van automatisering.

In een eerste fase van de opleiding wordt het automatiseringsproces in een onderneming grondig geanalyseerd. De verschillende basiscomponenten (elektrisch, mechanisch, pneumatisch), het sturen via PLC en de regelbaarheid van procesvariabelen in het productieproces worden besproken.

Nadien komt de volledige implementatie van een automatiseringsproces aan bod: van technisch ontwerp via CAD, de analyse van het productieproces tot de uiteindelijke implementatie en modellering via foutenanalyse. Het opnemen en bespreken van meetwaarden resulteert in het onderhoud van het systeem.

In een tweede fase wordt een overzicht gegeven van de meest recente ontwikkelingen op gebied van frequentieregelaars, industriële robots en CNC-machines.

Naast specifieke vakken met betrekking tot automatisering wordt ook aandacht besteed aan informatisering, communicatie tussen de verschillende productieprocessen en productiemanagement.

De opleiding start met een herhaling van de basisbegrippen van de verschillende disciplines en is dus ook toegankelijk voor beginners.

3. Programma

De opleiding wordt lineair georganiseerd en bestaat uit drie leerjaren. In de tabel op de volgende pagina is het programma weergegeven.

Programma Bedrijfsautomatisatie (aantal lessen per week)

1ste jaar	2de jaar	3de jaar
<i>1ste semester</i>	<i>1ste semester</i>	<i>1ste semester</i>
Pneumatische sturingen (2)	Elektronisch sturen van motoren (2)	CNC-machines (2)
Lab Pneumatische sturingen (2)	Lab elektronisch sturen van motoren (2)	Lab CNC-machines (2)
Mechanismen (2)	Industriële regeltechniek (2)	Flexibele productieautomatisering (2)
Elektriciteit (3)	Lab industriële regeltechniek (2)	Lab flexibele productieautomatisering (2)
<i>2de semester</i>	<i>2de semester</i>	<i>2de semester</i>
Industriële meettechniek (2)	CAD (1)	Industriële robots (2)
Lab industriële meettechniek (2)	Lab CAD (3)	Lab industriële robots (2)
PLC-sturingen (2)	Industriële regeltechniek (2)	Productiebeleid (2)
Lab PLC-sturingen (3)	Lab industriële regeltechniek (2)	Ondernemingsproject (2)

Op de website is een leerplan beschikbaar waarin de inhoud van de verschillende vakken wordt toegelicht.

4. Andere relevante informatie

De lessen worden gegeven op een weekavond of op zaterdagvoormiddag.

Op www.vdab.be/beroepen kan je een korte beroepentfilm bekijken over technicus industriële automatisering.

Elektriciteit

1. Waar?

- CVO VTI Leuven, Dekenstraat 3, 3000 Leuven (016-31 97 72), www.cvovtileuven.be

2. Situering en klemtonen

De gegradueerde in elektriciteit staat in voor de realisatie, afregeling, opvolging en het onderhoud van sterkstroominstallaties. Hij vervult taken die een hoge deskundigheid vereisen binnen een productie-eenheid, een elektrotechnisch project, een onderhoudsteam of als werfleider.

De opleiding biedt een grondige theoretische en praktische kennis van elektrotechniek, installatietechnieken, automatisatie en controletechnieken.

3. Programma

De opleiding is lineair georganiseerd en omvat twee leerjaren (12 lessen per week) met onderstaand programma:

Programma van de opleiding Elektriciteit in CVO VTI Leuven (aantal lessen per week)

	1 ^{ste} jaar	2 ^{de} jaar
Elektrotechniek	4	2
Laboratorium elektrotechniek	1	2
Installatietechniek	1	2
Tekenen	2	-
Automatisatie	2	1
Algemene elektronica	1	-
Industriële elektronica	-	1
Elektrotechnische controletechniek	1	-
Pneumatische controletechniek	-	2
Preventie en veiligheid	-	1
Projecten	-	1
Totaal	12	12

Op de website is meer informatie beschikbaar over de inhoud van de verschillende vakken.

4. Andere relevante informatie

De lessen worden gegeven op drie weekavonden.

Op www.vdab.be/beroepen kan je een korte beroepenfilm bekijken over industrieel elektricien, onderhouds elektricien en tekenaar-ontwerper elektriciteit, elektronica.

Elektronica

1. Waar?

- CVO ACE-Groep T, A. Vesaliusstraat 13, 3000 Leuven (016-30 10 30), www.groept.be
- CVO Brussel, Materiaalstraat 67, 1070 Anderlecht (02-528.09.50), www.cvobrusssel.be
- CVO VTI Leuven, Dekenstraat 3, 3000 Leuven (016-31 97 72), www.cvovtileuven.be

2. Situering en klemtonen

Elektronica is één van de hoekstenen van de moderne technologische samenleving. De ontwikkelingen op vlak van informatica, communicatie, automatisering of multimedia zijn afhankelijk van de mogelijkheden die door de elektronica worden aangereikt. De opleiding geeft cursisten een brede basis in de verschillende domeinen van de elektronica.

3. Programma

In CVO VTI Leuven gaat het om een lineair georganiseerde opleiding van twee jaar met 12 lessen per week. Het programma is hieronder weergegeven.

Programma van de opleiding Elektronica in CVO VTI Leuven (aantal lessen per week)

	1 ^{ste} jaar	2 ^{de} jaar
Elektrotechniek	1	-
Algemene elektronica	3	-
Industriële elektronica	-	1
Lab elektronica	2	2
Automatisatie	2	1
Digitale technieken	3	-
Hoogfrequentie technieken	-	2
Lab microcontrollers	-	2
Datacommunicatie	-	2
Ontwerpen	1	2
Totaal	12	12

In CVO Brussel en CVO ACE-Groep T Leuven is de opleiding modulair georganiseerd. Alle cursisten die het volledige traject afleggen, volgen de modules Basis, Technologie en Bedrijfsorganisatie en zorgsystemen. Daarnaast is er een optiemodule van 400 lestijden: automatisering (CVO Brussel), multimediatechniek (CVO ACE-groep T en CVO Brussel) en telematica (CVO Brussel).

Structuurschema Elektronica, optie Multimediatechniek (aantal lestijden)

module A Basis	module B Technologie		module C Optie multimediatechniek	module D Bedrijfsorganisatie en zorgsystemen
	Analoge technieken	Digitale technieken		
A1. Toegepaste wiskunde 1 (40)	Ba1. Analoge basisschakelingen (80)	Bb1. Digitale combinatorische schakelingen (80)	Cb1. Computertechniek (80)	D1. Bedrijfsorganisatie (40)
A2. Toegepaste wiskunde 2 (40)	Ba2. Versterkertechnieken (80)	Bb2. Digitale sequentiële technieken (80)	Cb2. Audio- en videosystemen (80)	D2. Zorgsystemen (40)
A3. Elektriciteit (40)	Ba3. Vermogens-elektronica (80)	Bb3. Microcontrollers (80)	Cb3. Lab multimedia (120)	
A4. Elektronica (40)			Cb4. Projectwerk multimedia (120)	
A5. Lab elektriciteit /elektronica (40)				
A6. Toegepaste informatica (40)				
Deelcertificaat Basis	Deelcertificaat Analoge technieken	Deelcertificaat Digitale technieken	Deelcertificaat Optie multimediatechniek	Deelcertificaat Bedrijfsorganisatie en zorgsystemen
Diploma van gegradueerde in Elektronica (1200)				

Cursisten die kiezen voor één van de andere opties in CVO Brussel krijgen de volgende vakken:
Optie Automatisering: Meet- en regeltechniek (80), PLC (80), Lab automatisering (120), Projectwerk automatisering (120)

Optie Telematica: Telecommunicatie (80), Datacommunicatie (80), Lab telematica (120), Projectwerk telematica (120)

Op de websites van de centra is meer informatie beschikbaar over de inhoud van de verschillende vakken of modules.

4. Andere relevante informatie

Op www.vdab.be/beroepen kan je een korte beroepentfilm bekijken over tekenaar-ontwerper elektriciteit, elektronica.

Telecommunicatietechnieken

1. Waar?

- CVO ACE-Groep T, A. Vesaliuststraat 13, 3000 Leuven (016-30 10 30) www.groept.be

2. Situering en klemtonen

De wereld van de telecommunicatie en de communicatienetwerken staat niet stil. Naast de telefonienetwerken is er steeds meer vraag naar mobiele communicatie van data, beelden en tekst. Audio- en videosystemen worden omgeschakeld naar digitale technologie. Via lokale en wereldwijde netwerken worden deze nieuwe applicaties wereldwijd toegankelijk. Binnen bedrijven vormen lokale en wereldwijde netwerken de communicatieve slagaders.

Telecommunicatietechnieken is een geïntegreerde opleiding in het domein van de telecommunicatie en de communicatienetwerken. Netwerksoftware, netwerkmanagement, databeveiliging voor netwerken, multimediatechnologie en de praktische werking van internet en intranet komen aan bod in het programma.

3. Programma

Structuurschema Telecommunicatietechnieken (aantal lestijden)

module A Netwerktechnologie	module B Netwerktoeepassingen	module C Operationeel netwerkbeheer	module D Ondernemingsproject
A1. Datacommunicatie en netwerken (60)	B1. Telefonie (40)	C1. Netwerkbesturings-systemen 1 (80)	D1. Projectwerk (80)
A2. Local Area Networks (LAN) (80)	B2. Media streaming en storage (80)	C2. Netwerkbesturings-systemen 2 (80)	
A3. Wide Erea Networks (WAN) (80)	B3. Mobiele netwerken: basisconcepten (80)	C3. Internet services (80)	
A4. Internetwerking (80)	B4. Mobiele netwerken: toepassingen (80)	C4. Netwerkbeveiliging (80)	
		C5. Netwerkmanagement (40)	
Deelcertificaat Netwerktechnologie	Deelcertificaat Netwerktoeepassingen	Deelcertificaat Operationeel netwerkbeheer	Deelcertificaat Ondernemingsproject
Diploma van gegradueerde in Telecommunicatietechnieken (1020)			

Op de website is een leerplan beschikbaar waarin de inhoud van de verschillende vakken wordt toegelicht.

4. Andere relevante informatie

De lessen worden op een weekavond gegeven of op zaterdagvoormiddag.

CVO ACE-Groep T Leuven is erkend als een Local Cisco Networking Academy. Na het volgen van de module Netwerktechnologie kunnen cursisten deelnemen aan het officiële CCNA-examen om het gewaardeerde Cisco Certified Network Academy Certificate te behalen.

1. Waar?

- CVO De Oranjerie, Boudewijnvest 3, 3290 Diest (013-35 09 90) www.deoranjerie.be

De lessen vinden plaats in de gebouwen van de VDAB in Haasrode op vrijdag van 9.00 uur tot 16.00 uur.

2. Situering en klemtonen

De Opleiding voor opleiders van volwassenen (OOV) is bedoeld voor wie opleiding, vorming of training geeft aan volwassenen. Het kan gaan om private opleidingsorganisaties, organisaties binnen het sociaal-cultureel volwassenenwerk, Syntra-opleidingen, VDAB-competentiecentra, rijsscholen, intra- of intersectorale vormingsorganisaties, organisaties uit de sport- of welzijnssector.

3. Programma

De OOV is een combinatie van theorie en praktijk. De cursist volgt de opleiding in een CVO en krijgt begeleiding op de werkvloer. De opleiding is dan ook bedoeld voor wie reeds in de praktijk staat of er mee start.

Het programma in het CVO bestaat uit 280 lestijden gespreid over één jaar. Ze bevat zes modules.

a. Didactische modules

- De volwassene in leer- en vormingssituaties (40)
- Aansluiten bij de beginsituatie en verwachtingen van de cursisten (40)
- Aangepaste leeromgevingen creëren (40)
- Leren van volwassenen ondersteunen (coachen, evalueren, feedback geven) (40)

b. Agogische modules

- Omgaan met diversiteit (60)
- De opleider als agoog (60)

Wie voor alle modules slaagt, haalt het certificaat van Opleiding voor opleiders van volwassenen.

4. Andere relevante informatie

De opleiding wordt ook aangeboden in gecombineerd onderwijs. Cursisten verwerken een deel van de leerstof zelfstandig via afstandsonderwijs.

Met OOV-certificaat kan je niet aan de slag in het onderwijs. Hiervoor moet je een geïntegreerde of specifieke lerarenopleiding volgen.

Meer informatie over de OOV-opleiding is te vinden op www.wordwatjewil.be/OOV.htm.

Op www.vdab.be/beroepen kan je een korte beroepenfilm bekijken over opleider voor volwassenen.

Specifieke lerarenopleiding

1. Waar?

- CVO Brussel, Materiaalstraat 67, 1070 Anderlecht (02-528.09.50), www.cvobrusssel.be
- CVO De Oranjerie, Boudewijnvest 3, 3290 Diest (013-35 09 90) www.deoranjerie.be
- CVO De Oranjerie, Redingenstraat 90, 3000 Leuven (013-35 09 90) www.deoranjerie.be
- CVO Elishout COOVI, Emile Grysonlaan 1, 1070 Anderlecht (02-526 77 40) www.elishout.be
- CVO Lethas, Paleizenstraat 70, 1030 Brussel (02-250 11 30) www.lethas.be
- CVO VTI Leuven, Dekenstraat 3, 3000 Leuven (016-31 97 72), www.cvovtileuven.be

2. Situering en klemtonen

Sinds de hervorming van de lerarenopleiding in 2007 maakt men onderscheid tussen de geïntegreerde lerarenopleiding (leraar kleuter-, lager en secundair onderwijs aan de hogescholen) en de specifieke lerarenopleiding. De specifieke lerarenopleiding is de opvolger van de voormalige “D-cursus”, GPB-opleiding en aggregatieopleiding.

De opleiding leidt tot het diploma van leraar. Ze is vooral bedoeld voor wie reeds een vakbekwaamheid heeft, maar daarnaast ook de pedagogische bekwaamheid wil verwerven om les te geven in het secundair, hoger of volwassenenonderwijs. Afhankelijk van het basisdiploma waarover de cursist beschikt kan de onderwijsbevoegdheid betrekking hebben op algemene, technische vakken of praktijkvakken.

Met het diploma kan je ook aan de slag als studiemeester-opvoeder of in andere functies waar de verworven communicatieve vaardigheden een troef vormen.

De specifieke lerarenopleiding wordt zowel gegeven aan hogescholen, universiteiten als aan CVO's.

3. Programma

Vermits de specifieke lerarenopleiding ook ingericht wordt in het hoger onderwijs drukt men de omvang uit in studiepunten. Voor cursisten die reeds een diploma secundair of hoger onderwijs bezitten, telt de opleiding 60 studiepunten en 720 lestijden. Wie geen diploma secundair of hoger onderwijs heeft, volgt eerst de opstapmodule van 200 lestijden.

Structuurschema Specifieke lerarenopleiding (aantal lestijden)

module A Opstap	module B Maatschappelijke en beroepsgerichte competentie	module C Pedagogisch- organisatorische competentie	module D Psychopedagogische competentie	module E Didactische competentie
A1. Opstap Taalvaardigheid (120)	B1. Onderwijs en maatschappij (40)	C1. Communicatie en overleg (80)	D1. Psychopedago- gische comp. (80)	E1. Didactische comp. algemeen (80)
A2. Opstap Algemene vorming (80)	B2. Leraar en verantwoordelijkheden (40)	C2. Begeleiding (40)		E2. Didactische competentie praktijkinitiatie (120)
		C3. Groeps- management (40)		E3. Didactische competentie oefenlessen (120)
				E4. Didactische comp. stage (80)
Diploma van Leraar (720 / 920)				

De opleiding bestaat uit een theoretisch gedeelte en een praktijkcomponent die elk 30 studiepunten tellen.

Er zijn drie vormen van praktijk. Binnen de lessen zijn er praktijkopdrachten waarbij je bijvoorbeeld even les geeft aan medecursisten of een bepaalde didactische werkvorm uitprobeert.

Verder ga je, al vanaf het eerste semester, praktijkervaring opdoen in het onderwijs. Men spreekt van preservicetraining. Het kan bijvoorbeeld gaan om een gerichte observatiestage of het opzetten van een project. Uiteindelijk ga je zelfstandig lessen geven tijdens de stage.

Wie al werkt als leraar maar nog niet het diploma heeft, kan de praktijk vervullen in de school waar hij/zij werkt. Men spreekt van inservicetraining en een LIO-baan (leraar in opleiding). Je wordt zowel begeleid vanuit de school waar je werkt als vanuit het CVO waar je de specifieke lerarenopleiding volgt.

4. Andere relevante informatie

In de hogescholen en universiteiten wordt de opleiding meestal overdag gegeven en kan men ze in één academiejaar afronden. In de meeste CVO's wordt de opleiding 's avonds of op zaterdag gegeven. Het voorgestelde modeltraject is doorgaans gespreid over vier semesters.

In sommige CVO's kan men de opleiding ook volgen in gecombineerd onderwijs. Cursisten verwerken een deel van de leerstof zelfstandig via afstandsonderwijs.

CVO Elishout COOVI Anderlecht organiseert binnen de Specifieke lerarenopleiding een extra ondersteuningstraject voor allochtone cursisten. Ze krijgen een bijkomend neventraject Nederlands en kunnen rekenen op individuele taal- en studiebegeleiding.

Op www.ond.vlaanderen.be/bekwaamheidsbewijzen kan je opzoeken voor welke vakken je onderwijsbevoegdheid hebt met een bepaald diploma. Je kan ook nagaan welke bekwaamheidsbewijzen nodig zijn om een bepaald vak te geven.

Informatie over de opleiding en praktische informatie over het beroep van leraar is te vinden op www.ond.vlaanderen.be/leraren.

Bibliotheekwezen en documentaire informatiekunde

1. Waar?

- CVO De Nobel, Justus Lipsiusstraat 71, 3000 Leuven (016-20 18 19) www.cvodenobel.be

2. Situering en klemtonen

De opleiding bereidt voor op een functie als bibliothecaris of documentalist. Zij hebben als opdracht om informatie uit boeken, tijdschriften, audio-visuele materialen en databanken op een adequate manier toegankelijk en beschikbaar te maken. Dit vraagt een dienstverlenende ingesteldheid, een brede maatschappelijke belangstelling en de nodige vaktechnische vorming. Afgestudeerden kunnen terecht in openbare bibliotheken, bibliotheken van hogescholen of universiteiten, museum- of archiefbibliotheken, bedrijfsbibliotheken, documentatie- en informatiediensten, uitgeverijen of boekhandels.

3. Programma

Structuurschema Bibliotheekwezen en documentaire informatiekunde (aantal lestijden)

module A Encyclopedie	module B Documentaire automatisering	module C Documentaire technieken	module D Vaardigheden en management	module E Beroepspraktijk
A1. Historische en actuele ontw. (40)	B1. Inleiding netwerk- en systeembeheer (40)	C1. Formele documentbeschrijving (60)	D1. Cliëntgerichte communicatie (40)	E1. Gesuperviseerde beroepspraktijk (80)
A2. Openbare bibliotheek (40)	B2. Inleiding tot bibliotheekautomatisering (60)	C2. Inhoudelijke documentbeschrijving: indextalen 1 (40)	D2. Zakelijke communicatie (40)	E2. Gesuperviseerde beroepspraktijk (80)
A3. Speciale en wetenschappelijke bibliotheken (60)	B3. Documentaire databases (60)	C3. Inhoudelijke documentbeschrijving: indextalen 2 (40)	D3. Doelgroepenwerking (40)	E3. Gesuperviseerde beroepspraktijk (200)
A4. Inleiding tot de archivistiek (40)	B4. Elektronische archivering (40)	C4. Inhoudelijke documentbeschrijving: indexsystemen (40)	D4. Human Resources (60)	E4. Supervisie en intervisie (40)
A5. Informatieproductie en -distributie (40)	B5. HTML en webpresentaties (40)	C5. Algemene informatiebronnen (40)	D5. Juridische aspecten van informatie (40)	E5. Projectwerk (240)
A6. Cultuur, lees-cultuur en literatuur (80)		C6. Specifieke informatiebronnen (60)	D6. Onderzoeks- en analysemethoden (80)	
		C7. Gegevensbank-ondervering (40)	D7. Marketing en financieel beheer (40)	
		C8. Collectie-ontwikkeling (40)	D8. Organisatiekunde (40)	
		C9. Preservatie en conservatie (40)	D9. Inlichtingenwerk (40)	
Deelcertificaat Encyclopedie	Deelcertificaat Documentaire automatisering	Deelcertificaat Documentaire technieken	Deelcertificaat Vaardigheden en management	Deelcertificaat Beroepspraktijk
Diploma van gegradueerde in Bibliotheekwezen en documentaire informatiekunde (2000)				

4. Andere relevante informatie

In het modeltraject wordt de opleiding gegeven op vier jaar.

De stage (360 lestijden) en het eindwerk (240 lestijden) vormen een belangrijk deel van de opleiding.

Naast de HBO-opleiding bestaat er ook een verwante opleiding in het secundair volwassenenonderwijs: "Initiatie tot de bibliotheek-, documentatie- en informatiekunde (BDI). De opleiding bevat 220 lestijden en kan in één jaar worden gevolgd. Ze wordt gegeven in CVO De Nobel (Leuven) en CVO GO! Brussel.

Op <http://joblog.vdab.be/bibliotheekassistente> kan je de joblog van een bibliotheekassistente lezen.

Maatschappelijk werk

1. Waar?

- CVO Sociale school Heverlee, Groeneweg 151, 3001 Heverlee (016-37 51 83)
www.cvo-ssh.be

2. Situering en klemtonen

De opleiding Maatschappelijk werk leidt cursisten op tot polyvalente welzijnswerkers. Maatschappelijk werkers helpen mensen om meer inzicht te krijgen in hun situatie en problemen, stimuleren en ondersteunen hen om oplossingen te zoeken voor hun problemen. Afgestudeerden kunnen terecht in verschillende sectoren zoals het algemeen welzijnswerk, de bijzondere jeugdzorg, gezondheidszorg, buurt- en wijkwerking, justitie, scholen en CLB's, sociale economie, ...

3. Programma

Structuurschema Maatschappelijk werk (aantal lestijden)

A. Sociaal werk	B. Maatschappelijk werker	C. Keuzemodules 3 modules kiezen
Sociologische vraagstukken (40)	Maatschappelijk werker als beroep (40)	Politieke en sociale geschiedenis (40)
Psychologische vraagstukken (40)	Sociale instituties en de verzorgingsstaat (40)	Geestelijke gezondheidszorg (40)
Sociaal-economische vraagstukken (40)	Sociaal wetenschappelijk onderzoek in het maatschappelijk werk (40)	Opvoeding en opvoedingsbijstand (40)
Filosofische en ethische vraagstukken (40)	Biologische basis van het menselijk gedrag (40)	Actueel thema uit het sociaal werk (40)
Organisatieleer (60)	Sociaal recht (40)	Straf- en jeugdbeschermingsrecht (40)
Communicatieve vaardigheden (40)	Oriëntatie op democratie en rechstaat (40)	Internationaal en vreemdelingenrecht (40)
Samenwerkingsvaardigheden (40)	Sociaal-juridische hulpverlening (40)	Financieel beheer
Geïntegreerde competentieverwerving 1 (40)	Psychosociale hulpverlening (80)	Actueel thema m.b.t. recht of beleid
Geïntegreerde competentieverwerving 2 (40)	Persoonsgecentreerd werken (60)	Hanteren sociale kaart en wetgeving
Geïntegreerde competentieverwerving 3 (40)	Structuurgericht werken (60)	Onderhandelen en bemiddelen
	Systeemgericht werken (60)	Omgaan met diversiteit (40)
	Sociaal-agogische vaardigheden (40)	ICT (40)
	Methodisch werken 1 (40)	Actuele methoden en werkvormen (40)
	Methodisch werken 2 (40)	
	Supervisie 1 (40)	
	Supervisie 2 (40)	
Deelcertificaat sociaal werk	Deelcertificaat maatschappelijk werk	Deelcertificaat keuzemodules
Diploma van gegradueerde in Maatschappelijk werk (1280)		

4. Andere relevante informatie

De opleiding is erg praktijk- en ervaringsgericht. Daarom verwacht men van cursisten dat ze vanaf het begin van de opleiding ervaring opdoen als vrijwilliger of beroepskracht.

De lessen worden overdag gegeven.

De duur van de opleiding hangt af van het tempo en beschikbare tijd van de cursist. Er wordt geen minimumduur gesteld maar het CVO Sociale School Heverlee geeft aan dat drie à vier jaar een goede termijn is om het hele graduaatraject af te werken. De cursist kan de opleiding ook over langere tijd spreiden.

Gegradueerde Maatschappelijk werkers kunnen aan de KH Leuven een verkort traject van 45 studiepunten volgen om de bachelor Sociaal werk te behalen. Meer informatie is te vinden via www.khleuven.be.

Deze mogelijkheid bestaat ook voor cursisten die niet de volledige opleiding Maatschappelijk werk afronden. Wie uitdrukkelijk opteert voor het verkort traject Sociaal werk aan de hogeschool moet de modules Sociaal wetenschappelijk onderzoek en Omgaan met diversiteit niet volgen in het CVO. Ze moeten ook maar 160 uur leer- en praktijkbegeleiding doen in plaats van 280 uur en kiezen twee in plaats van drie modules uit de keuzeblokken.

Op www.vdab.be/beroepen kan je een korte beroepensfilm bekijken over maatschappelijk assistent.

Orthopedagogie

1. Waar?

- CVO Sociale school Heverlee, Groeneweg 151, 3001 Heverlee (016-37 51 83)
www.cvo-ssh.be

2. Situering en klemtonen

De opleiding Orthopedagogie richt zich tot mensen die willen werken als (ortho)pedagogisch begeleider of opvoeder van kinderen, jongeren, volwassenen en bejaarden in de welzijnszorg. Meestal werk je met personen met een handicap of met andere doelgroepen die begeleiding nodig hebben in hun leef- en woonsituatie. De opvoeder/begeleider begeleidt het dagelijkse leven van deze personen en is een centrale figuur in het zorgen voor de kwaliteit van hun leven.

Afgestudeerden kunnen terecht in uiteenlopende sectoren en diensten: internaten, M.P.I.'s, dagcentra, diensten voor begeleid/beschermd/zelfstandig wonen, thuisbegeleidingsdiensten, voorzieningen in de bijzondere jeugdbijstand, jeugd- en volwassenenpsychiatrie, geriatrische instellingen (animatietaak), kinderziekenhuizen, centra voor drugverslaafden, gevangenis, buurt- en schoolopbouwwerk, ...

3. Programma

De opleiding is modulair opgebouwd. Er zijn twee modeltrajecten uitgewerkt waarbij je het programma in drie of vier jaar afwerkt.

In totaal loop je 1800 uur stage. In het driejarig traject staat elk jaar 600 uur stage op het programma. In het vierjarig traject doe je 400 uur stage in de eerste drie jaren en 600 uur in het vierde jaar. De stage wordt begeleid via de modules methodische begeleiding en gesuperviseerde praktijk.

Structuurschema Orthopedagogie (aantal lestijden)

A. Omgaan met informatie	B. Agogische vaardigheden	C. Communicatieve vaardigheden
A1. Basis (40)	B1. Creatief-agogische vaardigheden (40)	C1. Basisvaardigheden in communicatie (40)
A2. Schriftelijke communicatie (40)	B2. Ortho-agogische muziekbeoefening (40)	C2. Werken met groepen (40)
A3. Kritische informatieverwerking (40)	B3. Creatief-agogische vaardigheden 3 (40)	C3. Individuele begeleiding (40)

D. Zelfhantering	E. Samenwerkingsvaardigheden	F. Systemisch werken
D1. Orthopedagogisch werker als beroep (40)	E1. Multidisciplinair en teamgericht denken en werken (40)	F1. Het gezin als systeem (40)
D2. Levenslooppsychologie en persoonsontwikkeling (40)	E2. Participeren en leiding geven aan een team (40)	F2. Introductie in contextuele hulpverlening (40)
D3. Filosofische en ethische vraagstukken (40)	E3. Kwaliteitszorg in een organisatie (40)	

G. Emancipatorisch werken	H. Categorieaal werken	I. Agogische beleidsvoering
G1. Werken met diversiteit (40)	H1. Ontwikkeling en handicap (40)	I1. Visievorming - opvoeden en gedrag (40)
G2. Opvoedingsondersteuning (40)	H2. Jeugdhulpverlening (40)	I2. Maatschappij en welzijn (40)
	H3. Werken met volwassenen en ouderen met een handicap (40)	I3. Agogische organisatieontwikkeling (40)
	H4. Werken met personen met psychische problemen (40)	
	H5. Werken met specifieke groepen (40)	

J. Gezondheidsleer	K. Geïntegreerde competentieontwikkeling	L. Methodische begeleiding
J1. Gezondheidsleer (40)	K1. Geïntegreerde competentieontwikkeling 1 (40)	L1 t.e.m. L8. Methodische begeleiding (8x40)
	K2. Geïntegreerde competentieontwikkeling 2 (40)	

M. Gesuperviseerde praktijk		
M1 t.e.m. M8. Gesuperviseerde praktijk (8x60)		

Diploma van gegradueerde in Orthopedagogie (2080)

Wie in het secundair onderwijs slaagde in het 6de jaar Bijzondere jeugdzorg of het 7de jaar Leefgroepenwerking wordt vrijgesteld van de eerste 200 uur praktijk en van de modules Methodische begeleiding 1 en Gesuperviseerde praktijk 1.

4. Andere relevante informatie

De lessen worden overdag gegeven.

CVO Sociale school Heverlee heeft een overeenkomst met de EHSAL-hogeschool Brussel zodat afgestudeerde cursisten in een verkorte opleiding de bachelor Orthopedagogie kunnen behalen.

Op www.vdab.be/beroepen kan je een korte beroepensfilm bekijken over opvoeder en werkleider van sociale en beschutte werkplaatsen.

Personeelswerk

1. Waar?

- CVO Sociale school Heverlee, Groeneweg 151, 3001 Heverlee (016-37 51 83)
www.cvo-ssh.be

2. Situering en klemtonen

De opleiding leidt cursisten op tot personeelswerker. De personeelswerker is actief op verschillende terreinen van het "Human resources management" (HRM): selectie, opleiding en vorming van personeel, sociale en arbeidsrelaties en organisatieontwikkeling.

Personeelswerkers kunnen terecht in kleine en grotere organisaties die mensen in dienst hebben: profit, social profit en overheidsdiensten. Andere uitwegen vormen dienstverlenende organisaties zoals sociale secretariaten, recruiterings- en selectiebureaus, diensten voor arbeidsbemiddeling, outplacementbureaus of opleidingscentra.

3. Programma

Structuurschema Personeelswerk (aantal lestijden)

A. Sociaal werk	B. Personeelswerker	C. Keuzemodules (80) 2 modules kiezen
Sociologische vraagstukken (40)	Identiteit van het personeelswerk (40)	Politieke en sociale geschiedenis (40)
Psychologische vraagstukken (40)	Arbeid in (inter)nationale context (40)	Actueel thema uit het sociaal werk (40)
Sociaal-econ. vraagstukken (40)	Kwaliteitszorg (40)	Arbeidsrecht - uitdieping (40)
Filosofische en ethische vraagstukken (40)	Kwaliteit van de arbeid (40)	Socialezekerheidsrecht - uitdieping (40)
Organisatieleer (60)	Beloon- en verloonbeleid (40)	Internationale organisaties en verdragen (40)
Communicatieve vaardigheden (40)	Arbeidsrecht (60)	Aspecten van leidinggeven (40)
Samenwerkingsvaardigheden (40)	Socialezekerheidsrecht (60)	VTO-beleid
Geïntegreerde competentieverwerving 1 (40)	Administratief en organisatorisch recht (60)	Actueel thema m.b.t. recht of beleid (40)
Geïntegreerde competentieverwerving 2 (40)	Financieel beheer (40)	Onderhandelen en bemiddelen (40)
Geïntegreerde competentieverwerving 3 (40)	Schriftelijke communicatie (40)	Omgaan met diversiteit (40)
	Marketing (40)	ICT-specifieke toepassingen (40)
	Thema's uit het HRM (80)	Actuele methoden en werkvormen (40)
Deelcertificaat sociaal werk	Deelcertificaat personeelswerk	Deelcertificaat keuzemodules
Diploma van gegradueerde in Personeelswerk (1060)		

4. Andere relevante informatie

De opleiding is erg praktijk- en ervaringsgericht. Daarom verwacht men van cursisten dat ze vanaf het begin van de opleiding ervaring opdoen als vrijwilliger of beroepskracht.

De lessen worden overdag gegeven.

De duur van de opleiding hangt af van het tempo en beschikbare tijd van de cursist. Er wordt geen minimumduur bepaald, maar het CVO Sociale School Heverlee geeft aan dat drie à vier jaar een goede termijn is om het hele graduaatraject af te werken. De cursist kan de opleiding ook over langere tijd spreiden.

Gegradueerde Personeelswerkers kunnen aan de KH Leuven een verkort traject van 45 studiepunten volgen om de bachelor Sociaal werk te behalen. Meer informatie is te vinden via www.khleuven.be.

Op www.vdab.be/beroepen kan je een korte beroepenfilm bekijken over consulent sociaal secretariaat en consulent arbeidsbemiddeling.

Seniorenconsulentenvorming

1. Waar?

- CVO Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen, Huart Hamoiriaan 136, 1030 Brussel (02-240 68 40) www.hig.be
- CVO HIRL, Schoolstraat 1, 3200 Aarschot (016-20 35 25) www.hirl.be

2. Situering en klemtonen

Ouderen zijn een steeds groter wordende groep in onze samenleving. De seniorenconsulent is een deskundige die met informatie, advies en begeleiding de zelfredzaamheid en het welbevinden van ouderen wil vergroten.

De seniorenconsulent kan in diverse omgevingen actief zijn zoals de welzijns- en zorgsector, het sociaal-cultureel verenigingsleven en overheden.

Omwille van het stijgend aantal ouderen is het lokaal ouderenbeleid een belangrijk aandachtspunt in het beleid van gemeenten en OCMW's. In een gemeente kan een seniorenconsulent het aanspreekpunt zijn voor ouderenzaken, het gemeentelijk ouderenwerk coördineren en ondersteunen en het gemeentelijk ouderenbeleid mee voorbereiden.

3. Programma

Structuurschema Seniorenconsulentenvorming (aantal lestijden)

module A Gerontologie	module B Psychosociale hulpverlening	module C Vormingswerk en agogische vaardigheden	module D Inclusief ouderenbeleid
A1. Algemene gerontopsychologie m.i.v. demografie (80)	B1. Communicatie (40)	C1. Tijdsbesteding, netwerkvorming en maatschappelijke participatie (60)	D1. Sociale zekerheid en juridische aspecten (40)
A2. Veranderingen in relaties (40)	B2. Stervensbegeleiding (40)	C2. Beleidsparticipatie en economische participatie (40)	D2. Algemeen ouderenbeleid (40)
A3. Geriatrie m.i.v. veranderingen in lichamelijkeheid (40)	B3. Psychosociale aspecten van thuis- en mantelzorg (40)	C3. Agogische vaardigheden (40)	D3. Huisvesting zorgvoorzieningen Spec. behoeftegericht ouderenbeleid (60)
A4. Psychogeriatric (40)	B4. Practicum (80)	C4. Animatie (40)	D4. Seniorenbeleid practicum (120)
		C5. Practicum (80)	
Deelcertificaat Gerontologie	Deelcertificaat Psychosociale hulpverlening	Deelcertificaat Vormingswerk en agogische vaardigheden	Deelcertificaat Inclusief ouderenbeleid
Diploma van gegradueerde in Seniorenconsulentenvorming (920)			

4. Andere relevante informatie

In het Hoger instituut voor Gezinswetenschappen worden de lessen gegeven op een weekday (voor- en namiddag) en moeten kandidaat-cursisten die niet beschikken over een diploma hoger onderwijs deelnemen aan een toelatingsexamen.

Sociaal-cultureel werk

1. Waar?

- CVO Sociale school Heverlee, Groeneweg 151, 3001 Heverlee (016-37 51 83)
www.cvo-ssh.be

2. Situering en klemtonen

Als sociaal-cultureel werker ben je actief op het vlak van vorming, begeleiding en hulpverlening. Je activeert en motiveert mensen om deel te nemen aan het maatschappelijk leven en je geeft maatschappelijk kwetsbare groepen een stem. Afgestudeerden kunnen terecht in verschillende organisaties zoals vormingsinstellingen, cultuurcentra, jeugthuizen, jeugd-, volwassenen- en seniorenverenigingen, centra voor basiseducatie, buurt- en wijkwerking, als educatief medewerker in musea.

3. Programma

Structuurschema Sociaal-cultureel werk (aantal lestijden)

A. Sociaal werk	B. Sociaal-cultureel werker	C. Keuzemodules (2 kiezen)
Sociologische vraagstukken (40)	Overzicht en historiek van het sociaal-cultureel werk (40)	Politieke en sociale geschiedenis (40)
Psychologische vraagstukken (40)	Identiteit van het sociaal-cultureel werk (40)	Levensbeschouwingen (40)
Sociaal-economische vraagstukken (40)	Situering van het sociaal-cultureel werk in een diverse context (40)	Opvoeding en opvoedingsbijstand (40)
Filosofische en ethische vraagstukken (40)	Cultuurbeleid (40)	Actueel thema uit het sociaal werk (40)
Organisatieleer (60)	Organisatierecht (40)	Personeelsvoorziening (40)
Communicatieve vaardigheden (40)	Oriëntatie op democratie en rechtstaat (40)	Marketing (40)
Samenwerkingsvaardigheden (40)	Financieel beheer (40)	Netwerken in de sociale sector (40)
Geïntegr. competentieverwerving 1 (40)	Schriftelijke communicatie (40)	Actueel thema m.b.t. recht of beleid (40)
Geïntegr. competentieverwerving 2 (40)	Groepswork (40)	Emancipatorisch hulpverleners (40)
Geïntegr. competentieverwerving 3 (40)	Educatief werk (40)	Maatschappelijke dienstverlening (40)
	Cultureel werk (40)	Mediatraining (40)
	Gemeenschapsopbouw (40)	ICT (40)
	Aspecten van leidinggeven (40)	ICT-specifieke toepassingen (40)
	Educatieve activiteiten opzetten (40) OF Participatie stimuleren (40)	Actuele methoden en werkvormen
Deelcertificaat Sociaal werk	Deelcertificaat Sociaal-cultureel werker	Deelcertificaat Keuzemodules
Diploma van gegradueerde in Sociaal-cultureel werk (1060)		

4. Andere relevante informatie

De opleiding is erg praktijk- en ervaringsgericht. Daarom verwacht men van cursisten dat ze vanaf het begin van de opleiding ervaring opdoen als vrijwilliger of beroepskracht.

De lessen worden overdag gegeven.

De duur van de opleiding hangt af van het tempo en de beschikbare tijd van de cursist. Er wordt geen minimumduur bepaald, maar het CVO Sociale School Heverlee geeft aan dat drie à vier jaar een goede termijn is om het hele graduaatraject af te werken. De cursist kan de opleiding ook over langere tijd spreiden.

Gegradueerde Sociaal-culturele werkers kunnen aan de KH Leuven een verkort traject van 45 studiepunten volgen om de bachelor Sociaal werk te behalen. Meer informatie is te vinden via (www.khleuven.be).

Sociale readaptatiewetenschappen

1. Waar?

- CVO HIRL, Schoolstraat 1, 3200 Aarschot (016-20 35 25) www.hirl.be

2. Situering en klemtonen

Sociale readaptatiewetenschappen is een polyvalente opleiding voor wie graag met en voor mensen werkt als welzijns- of cultureel werker. De tewerkstellingsmogelijkheden liggen in de diverse domeinen van het welzijnswerk: hulp- en sociale dienstverlening, sociaal-cultureel vormingswerk, syndicaal en personeelswerk, vrijetijds- en toeristische sector, ...

3. Programma

De opleiding wordt lineair georganiseerd en omvat drie leerjaren. Het lesprogramma is hieronder weergegeven.

Programma van het 1ste en 2de jaar Sociale readaptatiewetenschappen (HIRL)

1 ^{ste} jaar	u	2 ^{de} jaar	u
Psychologie en pedagogiek Algemene psychologie (40), Sociale psychologie (40), Psychopathologie (40), Algemene pedagogiek (60)	180	Psychologie en pedagogie Psychologie van het ouder worden (30), Psychologie gehandicapten (30), Orthopedagogiek (40)	100
Sociologie Sociologie (40) Statistiek (20)	60	Sociologie Methodiek documentatiewerk en organisatie welzijnszorg (40), Psychotherapeutische visies (20), Statistiek (20)	80
Anatomie en Fysiologie Biologie (40)	40	Anatomie en Fysiologie Pathologie (40)	40
Recht en Criminologie Sociaal recht (30), Criminologie (30)	60		
Methodiek sociaal readaptatiewerk - Agogiek en agogische vaardigheden Observatie en rapportage (40) Creatief-expressief werk en audiovisuele media (40) Sociaal onderzoek, maatschapp. en mondiale vorming (60) Psychomotoriek (20) Groeps- en individuele begeleiding (projectwerking) (20) - Organisatieagogiek en agogische vaardigh. Economie (40) Bedrijfseconomie (20)	240	Methodiek sociaal readaptatiewerk - Agogiek en agogische vaardigheden Groepswerk, observatie en rapportage (40) Creatief-expressief werk en audiovisuele media (20) Groeps- en individuele begeleiding (projectwerking) (40) Sport en spel (40) Vormingswerk (40) - Organisatieagogiek en agogische vaardigh. Managementsontwikkeling en training (40) Toeg. sociale wetgeving en personeelsadministratie (40)	260
Beroepspraktijk en methodiek Stages en gesuperviseerde praktijk (300) Bijzondere methodiek en presentatie (60)	360	Beroepspraktijk en methodiek Stages en gesuperviseerde praktijk (400) Bijzondere methodiek en presentatie (80)	480
<i>Totaal</i>	<i>940</i>		<i>960</i>

In het 3de jaar kan men kiezen voor Vrijtijdsagogiek of Arbeids- en tewerkstellingsagogiek.

Programma van het 3de jaar Sociale readaptatiewetenschappen (HIRL)

<i>3de jaar</i>	<i>Optie Vrijtijdsagogiek</i>	<i>Optie Arbeids- en tewerkstellingsagogiek</i>
Bijzondere vraagstukken Recht-deontologie (20) Motorische revalidatie (40)	60	60
Methodiek sociaal readaptatiewerk - Agogiek en agogische vaardigheden Creatief-expressief werk en audiovisuele media (40) Groeps- en individuele begeleiding (projectwerking) (80) Opbouwwerk (40) Veiligheid en hygiëne (20) Individueel en groepsgebesprek (40) -Organisatieagogiek en agogische vaardigheden Organisatieontwikkeling en -training (40) Welzijnsmarketing (40)	300	300
Beroepspraktijk en methodiek Stages en gesuperviseerde praktijk (400) Bijzondere methodiek + eindverhandeling (80)	480	480
Vrijtijdsagogiek Vrijtijdsociologie en -organisatie (40) Vrijtijdsagogiek: methodiek, vrije tijd-, cultuur- en kunsteducatie en agogische vaardigheden (60) Vrijtijdsgeneeskunde en EHBO (20)	120	-
Arbeids- en tewerkstellingsagogiek Arbeidsociologie en -organisatie (40) Arbeidsagogiek: methodiek, personeelswerk en agogische vaardigheden (60) Arbeidsgeneeskunde en EHBO (20)	-	120
<i>Totaal</i>	<i>960</i>	<i>960</i>

4. Andere relevante informatie

De lessen worden overdag gegeven.

Omwille van het groot aantal uren les en stage komt de opleiding in aanmerking voor het krijgen van kinderbijslag.

HIRL-studenten kunnen via een verkort programma de bachelor Sociaal werk behalen aan de Erasmushogeschool Brussel. Men kan dit verkort programma gelijktijdig volgen met de opleiding Sociale readaptatiewetenschappen. Het omvat in totaal 55 studiepunten (432 lestijden).

Op www.vdab.be/beroepen kan je een korte beroepenfilm bekijken over maatschappelijk assistent, consulent sociaal secretariaat en consulent arbeidsbemiddeling.

Syndicaal werk

1. Waar?

- CVO Brussel, Materiaalstraat 67, 1070 Anderlecht (02-528.09.50), www.cvobrusssel.be
De lessen vinden plaats in de Erasmushogeschool, Zespenningenstraat 70, 1000 Brussel.
- CVO Sociale school Heverlee, Groeneweg 151, 3001 Heverlee (016-37 51 83)
www.cvo-ssh.be

2. Situering en klemtonen

De opleiding Syndicaal werk bereidt cursisten voor op de job van vakbondsmedewerker of -afgevaardigde. Het is een job met meerdere aspecten: onderhandelen met werkgevers, vertegenwoordigingswerk op verschillende niveaus, sociaal-juridisch advies verlenen aan werknemers, opzetten en coördineren van syndicale acties, vormen en sensibiliseren van werknemers, signaleren van problemen aan beleidsinstanties, ...

3. Programma

De opleiding bestaat uit drie delen. De module Sociaal werk is gemeenschappelijk met de opleidingen Maatschappelijk werk en Sociaal-cultureel werk. Daarnaast is er een specifieke module Syndicaal werk en kan men twee keuzemodules volgen.

Structuurschema Syndicaal werk (aantal lestijden)

A. Sociaal werk	B. Syndicaal werker	C. Keuzemodules (2 kiezen)
Sociologische vraagstukken (40)	Identiteit van het sociaal werk (40)	Syndicale dienstverlening (40)
Psychologische vraagstukken (40)	Sociaal-economische vraagstukken 2 (40)	Syndicaal vormingswerk (40)
Sociaal-economische vraagstukken (40)	Politieke vraagstukken (60)	Actueel thema uit het sociaal werk (40)
Filosofische en ethische vraagstukken (40)	Historisch-ideologische perspectieven (60)	Arbeidsrecht-uitdieping (40)
Organisatieleer (60)	Arbeidsrecht (60)	Socialezekerheidsrecht-uitdieping (40)
Communicatieve vaardigheden (40)	Socialezekerheidsrecht (60)	Aspecten van leidinggeven (40)
Samenwerkingsvaardigheden (40)	Werkloosheidsreglementering (40)	Financieel beheer (40)
Geïntegr. competentieverwerving 1 (40)	Schriftelijke communicatie (40)	Actueel thema m.b.t. recht of beleid (40)
Geïntegr. competentieverwerving 2 (40)	Syndicale actie (60)	Onderhandelen en bemiddelen (40)
Geïntegr. competentieverwerving 3 (40)	Interprofessionele syndicale werking (40)	Mediatraining (40)
	Professionele syndicale werking (60)	Syndicale communicatie (40)
		Omgaan met diversiteit (40)
		ICT (40)
		ICT-specifieke toepassingen (40)
		Actuele methoden en werkvormen (40)
Deelcertificaat Sociaal werk	Deelcertificaat Syndicaal werker	Deelcertificaat Keuzemodules
Diploma van gegradueerde in Syndicaal werk (1060)		

4. Andere relevante informatie

De lessen worden in beide CVO's overdag gegeven.

De opleiding is erg praktijk- en ervaringsgericht. Beide CVO's verwachten van cursisten dat ze vanaf het begin van de opleiding ervaring opdoen als vrijwilliger of beroepskracht.

De duur van de opleiding hangt af van het tempo en beschikbare tijd van de cursist. Er wordt geen minimumduur bepaald, maar het CVO Sociale School Heverlee geeft aan dat drie à vier jaar een goede termijn is om het hele graduaatraject af te werken. De cursist kan de opleiding ook over langere tijd spreiden.

Indien je een graduaat Syndicaal werk behaalt aan het CVO Sociale school Heverlee, kan je aan de KH Leuven een verkort traject van 45 studiepunten volgen om de bachelor Sociaal werk te behalen. Meer informatie is te vinden via www.khleuven.be.

Informatie over de vakbonden vind je op www.acv-online.be, www.aclvb.be, www.vlaamsabvv.be.